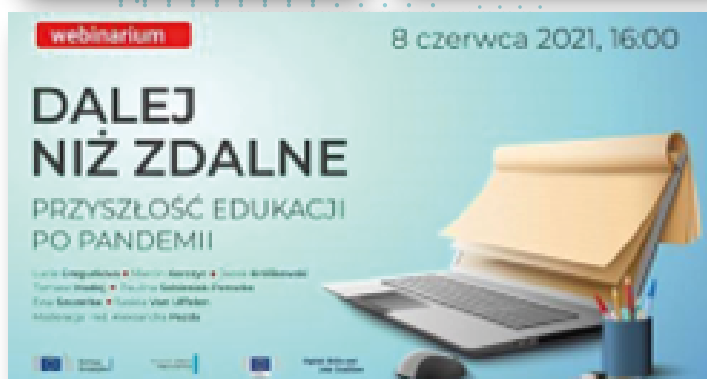

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH 2021

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

Instytut Spraw Publicznych 2021

Spis treści

Działalność ISP w 2021 roku

O Fundacji	3
Działalność ISP w 2021 roku	8
Demokracja i społeczeństwo obywatelskie	8
Europa i świat	16
Migracje	21
Polityka społeczna i dialog społeczny	25
Równość Płci	30
Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna	34
Edukacja cyfrowa	40
Spis projektów ISP realizowanych w roku 2021	44

O Fundacji

Fundacja Instytut Spraw Publicznych (ISP) jest jednym z wiodących polskich think tanków, niezależnym ośrodkiem badawczo-analitycznym. ISP powstał w 1995 roku. Poprzez prowadzenie badań, przygotowywanie ekspertyz i rekomendacji dotyczących podstawowych kwestii życia publicznego służy obywatelowi, społeczeństwu i państwu. ISP współpracuje z ekspertami i badaczami z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Wyniki projektów badawczych prezentowane są na konferencjach i seminariach oraz publikowane w formie książek, raportów, komunikatów i rozpowszechniane wśród posłów i senatorów, członków rządu i administracji, w środowiskach akademickich, a także wśród dziennikarzy i działaczy organizacji pozarządowych.

Cele statutowe:

- rozwój wiedzy i umiejętności w dziedzinach istotnych z punktu widzenia modernizacji oraz rozwoju państwa,
- wspieranie reform i modernizacja struktur organizacyjnych państwa,
- tworzenie mechanizmów i instytucji sprzyjających prowadzeniu skutecznej polityki społecznej,
- rozwój form i instytucji umożliwiających skuteczny wpływ obywateli na sposób gospodarowania środkami publicznymi,
- popularyzacja celów i założeń reform politycznych i gospodarczych,
- reformy i skuteczne funkcjonowanie systemu nauki i szkolnictwa wyższego,
- rozwój współpracy środowisk twórczych w oparciu o dorobek intelektualny nauk społecznych,
- tworzenie i wprowadzanie nowoczesnych, przejrzystych i stabilnych rozwiązań prawnych niezbędnych dla rozwoju kraju,
- integrowanie i aktywizacja społeczności lokalnych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- wypracowanie długofalowej wizji polskiej polityki zagranicznej i przyczynianie się do integracji europejskiej.

Rada Fundacji

- prof. Mirosław Wyrzykowski, przewodniczący
- Jerzy Baczyński
- prof. Katarzyna Chałasińska-Macukow
- prof. Małgorzata Fuszara
- prof. Danuta Hübner
- dr Agnieszka Liszka-Dobrowolska
- Jarosław Kurski
- prof. Wojciech Sadurski
- Andrzej Topiński (do maja 2021)

Zarząd

- dr Jacek Kucharczyk, prezes zarządu
- prof. Beata Łaciak

Rada Programowa (kadencja 2021-2024)

- prof. Monika Płatek, przewodnicząca
- dr Henryka Bochniarz
- dr Włodzimierz Cimoszewicz
- Mikołaj Dowgielewicz
- prof. Juliusz Gardawski
- Andrzej Halesiak
- dr Andrzej Kassenberg
- dr hab. Elżbieta Korolczuk
- prof. Joanna Kurczewska
- prof. Radosław Markowski
- prof. Marcin Matczak
- prof. Elżbieta Matynia
- dr Maria Pasło-Wiśniewska
- Włodzimierz Paszyński
- prof. Adam Daniel Rotfeld
- prof. Andrzej Rychard
- prof. Irena Rzeplińska
- Ewa Siedlecka
- prof. Krystyna Skarżyńska
- dr Joanna Staręga-Piasek
- prof. Magdalena Środa
- dr Marcin Walecki

Obszary działania

- **Demokracja i społeczeństwo obywatelskie** - kondycja i funkcjonowanie demokracji, aktywność i edukacja obywatelska oraz kształtowanie warunków sprzyjających działaniu organizacji społecznych
- **Europa i świat** - funkcjonowanie unijnych instytucji, polityka europejska i zagraniczna, stosunki polsko-niemieckie
- **Migracje** - osoby migrujące przymusowo w Polsce i Europie, integracja osób z doświadczeniem migracyjnym, przeciwdziałanie ich dyskryminacji i wykluczeniu, wzmacnianie dialogu międzykulturowego
- **Polityka społeczna i dialog społeczny** - polityka społeczna i spójność społeczna, stan dialogu społecznego, stosunki pracy
- **Równość płci** - prawo i płeć, udział kobiet w polityce, kobiety na rynku pracy, równość płci w biznesie, polityka rodzinna
- **Zrównoważony rozwój i kryzys klimatyczny** - zmiana klimatu i jej konsekwencje, transformacja niskoemisyjna, polityka klimatyczna, zrównoważone rolnictwo, rola kobiet w zielonej transformacji
- **Edukacja cyfrowa** - edukacja zdalna i cyfrowa, działania na rzecz wzrostu kompetencji cyfrowych nauczycieli

Programy

- Program Demokracji i Społeczeństwa Obywatelskiego
- Program Europejski
- Program Polityki Migracyjnej
- Program Polityki Społecznej
- Program Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej
- Obserwatorium Równości Płci

Zespół

dr Jacek Kucharczyk – prezes zarządu FISP
prof. dr hab. Beata Łaciak – członkini zarządu FISP

Program Demokracji i Społeczeństwa Obywatelskiego

Filip Pazderski – kierownik Programu
Małgorzata Druciarek – starsza analityczka, kierowniczka Obserwatorium Równości Płci
Aleksandra Kobylińska - koordynatorka projektów/analityczka

Program Polityki Europejskiej

Małgorzata Kopka-Piątek – dyrektorka Programu

Program Polityki Migracyjnej

Katarzyna Chimiak – kierowniczka Programu
Anna Dolińska - badaczka w projekcie NIEM
Anna Górka – koordynatorka projektu/analityczka
Ksenia Homel – krajowa specjalistka ds. rzecznictwa w projekcie NIEM
Alicja Szczutowska – specjalistka ds. koalicji krajowej w projekcie NIEM
Katarzyna Banul-Wójcikowska – koordynatorka finansowa w projekcie NIEM

Program Polityki Społecznej

Dominik Owczarek – dyrektor Programu Polityki Społecznej
Małgorzata Koziarek – koordynatorka projektów/badaczka
Maciej Pańków – koordynator projektów/analityk

Program Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej

dr Paulina Sobiesiak-Penszko - kierowniczka programu/analityczka

Tomasz Łukawski – ekspert projektu „Lekcja Enter”

Małgorzata Druciarek – ekspertka

Małgorzata Koziarek – ekspertka

Dominik Owczarek – ekspert

Publikacje i Marketing

Rafał Załęski – kierownik Działu Publikacji i Marketingu

Administracja

Danuta Pławecka – dyrektorka wykonawcza

Katarzyna Renaud – dyrektorka sekretariatu

Monika Pelc – główna księgowa

Anna Kucharska – księgowa

Dane Fundacji:

Fundacja Instytut Spraw Publicznych

Ul. Szpitalna 5 lok. 22

00-031 Warszawa

NIP: 525-10-49-700 REGON: 011116330

KRS: 0000138239

e-mail: isp@isp.org.pl

Gdzie szukać informacji o nas:

- Strona internetowa www.isp.org.pl
- Strona internetowa projektu NIEM: www.forintegration.eu
- Strona internetowa Obserwatorium Równości Płci www.rownoscplci.pl
- Newsletter ISP <https://www.isp.org.pl/#newsletter>
- Na FB: facebook.com/InstytutSprawPublicznychISP
- Na Twitterze: @ISPThinkTank
- Kanał na YouTube: <https://www.youtube.com/user/ISPThinkTank>
- Na LinkedIn <https://www.linkedin.com/company/14061101/admin/>

Działalność ISP w 2021 roku

Demokracja i społeczeństwo obywatelskie

Tematy

- Funkcjonowanie demokracji w Polsce i w Europie
- Wsparcie aktywności i edukacji obywatelskiej
- Rozwój organizacji społecznych

Funkcjonowanie demokracji w Polsce i w Europie

W 2021 roku w programie dużą uwagę poświęciliśmy wpływowi, jaki na funkcjonowanie demokracji w Polsce oraz Europie wywarła pandemia COVID-19 oraz różne rozwiązania prawne wprowadzane w poszczególnych krajach w celu przeciwdziałania jej rezultatom. W szczególnym stopniu zajmowaliśmy się tym, jaki wpływ te trendy wywarły na funkcjonowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz ich możliwość korzystania z praw podstawowych.

W drugiej połowie 2021 roku przeprowadziliśmy dotyczące ich badanie, obejmujące sytuację we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zajmowaliśmy się też w nim wpływem rozwiązań wprowadzonych w poszczególnych państwach UE na możliwość korzystania przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego z ich podstawowych praw i wolności. Potem, wspólnie z ekspertami i ekspertkami z różnych części Europy, pracowaliśmy nad rozwiązaniami, które pozwolą wesprzeć organizacje w ich codziennej aktywności. Praca została wykonana na zlecenie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w partnerstwie z European Civic Forum, Civil Society Europe, European Center for Not-for-Profit Law. W kolejnych miesiącach dzieliliśmy się wynikami w różnych gremiach europejskich, starając się je wykorzystać do formułowania polityk publicznych wspierających organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Staraliśmy się też przyglądać temu, na ile stopniowe znoszenie poszczególnych obostrzeń pozwoliło przywrócić funkcjonowanie wcześniejszych mechanizmów kontrolnych oraz rządów prawa. Jednocześnie ważnym wątkiem były dla nas dalsze kroki podejmowane przez polskie władze w celu przejęcia kontroli nad kolejnymi instytucjami demokratycznymi – m.in. systemem sądów powszechnych oraz mediami lokalnymi. Zajmowaliśmy się także stanem mechanizmów służących przeciwdziałaniu korupcji w kraju, opracowując w grupie zajmujących się tym tematem organizacji uwagi do rządowego projektu ustawy o ochronie sygnalistów, wdrażającego dotyczącą tego zagadnienia dyrektywę UE.

Ponadto, przyglądaliśmy się temu, jak Polska przygotowuje się do wydatkowania środków unijnych skierowanych na odbudowę gospodarki i społeczeństwa po pandemii. W tym kontekście

angażowaliśmy się w wymuszony na rządzie przez organizacje społeczne proces konsultacji Krajowego Programu Odbudowy (m.in. eksperci ISP wzięli udział w opracowaniu propozycji odrębnego komponentu w tym programie, który byłby skierowany do społeczeństwa obywatelskiego). W grupie kilku organizacji polskich przygotowaliśmy również pod koniec roku wsad do kolejnego raportu o stanie rządów prawa dotyczącego Polski, przygotowywanego przez Komisję Europejską.

Wychodzenie z pandemii może także służyć większemu otwarciu się poszczególnych społeczeństw na zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania w różnych dziedzinach życia. Dotyczy to także demokracji i wprowadzania nowych możliwości włączania obywateli i obywateli w procesy podejmowania decyzji. Szczególnie na poziomie lokalnych samorządów już od kilku lat obserwujemy w Polsce rozwój stosowania różnych mechanizmów partycypacji obywatelskiej. W ostatnim roku przyglądaliśmy się bliżej temu zjawisku oraz stosowanym praktykom w tym zakresie w badaniu ilościowym zrealizowanym na reprezentatywnych próbach mieszkańców 5 dużych polskich miast. Zajęliśmy się w nim tym, jak władze poszczególnych ośrodków komunikują się z mieszkańcami, w jaki sposób włączają ich w podejmowanie decyzji oraz jak te działania oceniają sami mieszkańcy, skąd czerpią wiedzę o wydarzeniach w ich mieście oraz na jakich obszarach polityk publicznych najbardziej im zależy. Wyniki badania zrealizowanego w Polsce we współpracy z National Democratic Institute (NDI) mogliśmy porównać z danymi zgromadzonymi w tym samym czasie w pozostałych krajach wyszehradzkich. Wypracowane w ten sposób wnioski NDI wykorzystywał do pracy z władzami poszczególnych miast nad metodami ich komunikacji z mieszkańcami. Natomiast eksperci ISP upowszechniali je w mediach oraz na debatach i konferencjach.

We współpracy z Żydowskim Stowarzyszeniem Czulent przeprowadziliśmy też badanie, którego celem było poznanie stanu oraz identyfikacja dobrych praktyk z zakresu włączania organizacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców i cudzożemek w procesy decyzyjne przez władze samorządowe. Wykorzystaliśmy do tego odrębne ankiety skierowane do osób odpowiedzialnych za dialog społeczny oraz działania dotyczące przeciwdziałaniu dyskryminacji w poszczególnych urzędach miejskich, jak również do osób z mniejszości narodowych, etnicznych lub z doświadczeniem migracyjnym należących do lokalnych ciał dialogu obywatelskiego. Uzyskaną w ten sposób wiedzę uzupełniliśmy w trakcie wywiadów pogłębionych z osobami pełniącymi funkcje Pełnomocników/Pełnomocniczek, w których kompetencjach znajdują się działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych, migrantów, polityki równościowej lub przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na pochodzenie narodowe i etniczne. Poznane w ten sposób praktyki i doświadczenia będą potem podstawą do opracowania przez naszych partnerów poradnika, promującego je jako ciekawe rozwiązania i rekomendującego do zastosowania w innych miastach naszego kraju.

W pierwszych miesiącach roku skończyliśmy również współpracę z Konfederacją Pracy w ramach działań dotyczących włączenia osób należących do związków zawodowych w konsultacje publiczne. Opracowaliśmy przede wszystkim podręcznik pokazujący, jak w stanowienie prawa mogą się włączyć zarówno związki zawodowe, jak i indywidualni obywatele oraz obywatelki. Pomocą w takim zaangażowaniu ma być również przygotowany przez nas interaktywny samouczek, opracowany w formie online.

Monitorowaliśmy stan demokracji w Europie oraz metody wzajemnej pracy nad jej wzmocnieniem ponad granicami. Działania te towarzyszyły uruchamianiu nowych programów unijnych skierowanych na wsparcie działań dotyczących rządów prawa, przede wszystkim programu Obywateli, Równości, Praw i Wartości (CERV). Do tego tematu będziemy nawiązywać też w ostatnich miesiącach realizacji projektu „Historia Optymizmu” (finansowanego w programie „Europa dla Obywateli”). Przede wszystkim podsumowaliśmy wszystkie wcześniejsze prace podjęte w projekcie w raporcie oraz w międzynarodowej konferencji w czerwcu 2021 w Kopenhadze. Wydarzenie to było okazją do refleksji nad tym, jak doświadczenia aktywności obywatelskiej z przeszłości oraz pozytywne emocje towarzyszące

wydarzeniom lat 1989 i 2004(8) można wykorzystać do poszukiwania odpowiedzi na obecne wyzwania związane z funkcjonowaniem demokracji oraz społeczeństw obywatelskich zarówno w poszczególnych krajach, jak na poziomie europejskim.

Wsparcie aktywności i edukacji obywatelskiej

Pogłębiająca się polaryzacja społeczna w czasach upowszechnienia się komunikacji online sprzyja zwiększeniu radykalizacji oraz ułatwia dostęp do treści ekstremistycznych. Funkcjonowanie tych trendów uwypukla tylko braki w obszarze edukacji obywatelskiej w poszczególnych społeczeństwach. Dzięki kontynuacji współpracy z Radą Europy i Komisją Europejską oraz partnerami z Austrii i Francji staraliśmy się odpowiedzieć na te wyzwania w projekcie Resilience through Democratic Education (REDE). Skupialiśmy się w nim na identyfikacji innowacyjnych metod edukacyjno-szkoleniowych, pozwalających kształtować kompetencje pomagające w edukacji ludzi dorosłych i młodzieży na rzecz upowszechnienia kultury demokratycznej oraz przeciwdziałania radykalizacji, ekstremizmowi oraz zmniejszenia podatności na dezinformację. W oparciu o zgromadzony w ten sposób materiał oraz wiedzę własną zaangażowanych ekspertów z trzech krajów opracowaliśmy własny program szkoleniowy skierowany przede wszystkim do pracowników socjalnych i młodzieżowych, który następnie wdrożyliśmy w ramach szkoleń o charakterze „train-the-trainer”. Przygotowaliśmy też i wydaliśmy w formie drukowanej oraz elektronicznej wspierający jego realizację poradnik zawierający zestaw metod edukacyjnych. Wyniki tej pracy promowaliśmy w kanałach komunikacyjnych wszystkich partnerów zaangażowanych w działania (w tym Rady Europy) oraz podczas spotkań i konferencji w Polsce oraz w Europie. Działaniom tym towarzyszyła również seria podcastów pt. „Beyond Us and Them. Podcast o radykalizacji w czasach polaryzacji społecznej”. Rozmawialiśmy w nich z osobami badającymi te same wyzwania lub starającymi się im przeciwdziałać w różnych częściach Europy. Staraliśmy się w ten lepiej zrozumieć procesy podminowujące funkcjonowanie demokratycznych społeczeństw oraz wskazać konkretne rozwiązania pozwalające powstrzymać dalsze pogorszenie sytuacji.

Jednym z ważniejszych warunków opracowania skutecznego systemu wsparcia edukacji obywatelskiej jest właściwe rozpoznanie sytuacji, w jakiej znajdują się zaangażowani w jej prowadzenie aktorzy. Dlatego zaangażowaliśmy się w badanie realizowane z ogólnoeuropejską organizacją The CIVICS Innovation Hub, związaną z siecią NECE (Networking European Civic Education), skupiając się na mapowaniu podmiotów prowadzących edukację obywatelską w Polsce. Staraliśmy się w trakcie tej pracy odpowiedzieć na takie pytania, jak: Jakiego rodzaju podmioty prowadzą w Polsce edukację obywatelską, zarówno w jej poza-formalnej, jak i nieformalnej wersji? Na jakich tematach i grupach społecznych się skupiają? W jakim stopniu i w jaki sposób ze sobą współpracują? Czego potrzebują, by odpowiedzieć w możliwie innowacyjny oraz efektywny sposób na wyzwania, przed którymi stoją obywatele i obywatelki Europy? Uzyskane w ten sposób informacje razem z danymi z 20 innych krajów Europy zostaną opublikowane w formie interaktywnej mapy przedstawiającej interesariuszy edukacji obywatelskiej w poszczególnych państwach oraz ich wzajemne powiązania.

Rozwój organizacji społecznych

W 2021 roku przygotowaliśmy kolejny roczny raport dotyczący Stabilności Sektora Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Polsce w 2020 roku (opracowywany rokrocznie dla Amerykańskiej Agencji ds. Rozwoju Międzynarodowego, USAID). W oparciu o zawarte w nim obserwacje przeprowadziliśmy działania upowszechniające, kontynuując w ten sposób nasz udział w dyskursie publicznym na temat sytuacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji

pozarządowych w Polsce. Jednym z kluczowych wydarzeń była otwarta debata „Społeczeństwo obywatelskie w obliczu kryzysu relacji Polska-Unia”.

Ważnym zagadnieniem był dla nas również wpływ na kondycję organizacji społecznych pandemii COVID-19 oraz obserwacja bardziej długofalowych efektów (zarówno pozytywnych jak i negatywnych), jakie ta wyjątkowa sytuacja przyniosła w funkcjonowaniu organizacji społecznych w Polsce i Europie. Taka refleksja towarzyszyła włączaniu się ekspertów programu w dyskusje dotyczące planowanego i uruchamianego stopniowo wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego z nowych Wieloletnich Ram Finansowych Unii Europejskiej na lata 2021-2027. W tym celu kontynuowaliśmy współpracę z partnerami działającymi w tym obszarze na poziomie europejskim, przede wszystkim z naszymi sieciami członkowskimi – European Civic Forum (ECF) oraz Forum Społeczeństwa Obywatelskiego UE-Rosja. Jeśli chodzi o pierwszą z tych organizacji, eksperci ISP uczestniczyli w pracach koncepcyjnych związanych z organizacją kolejnej edycji imprezy umożliwiającej wymianę doświadczeń między aktywistami i aktywistkami obywatelskimi oraz badaczami i badaczkami społeczeństwa obywatelskiego z różnych części Europy - European Civic Academy. Inicjatywa ta ma dostarczyć aktywistom i aktywistkom opartej na wynikach aktualnych badań wiedzy, która pozwoli im wypracować nowe rozwiązania w odpowiedzi na wyzwania dotyczące funkcjonowania demokracji i kształtowania bardziej włączających, sprawiedliwych społeczeństw.

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie - wydawnictwa

- Jacek Kucharczyk, [*The pandemic as catalyst for populist authoritarianism in Poland*](#)
- Filip Pazderski, Markus Pausch, Patricia Hladschik, Filip Pazderski, Rasha Nagem, , [*Odporność na tendencje antydemokratyczne przez edukację. Kompetencje sprzyjające kulturze demokratycznej w pracy socjalnej i młodzieżowej w Europie*](#)
- Filip Pazderski, Markus Pausch, Patricia Hladschik, Filip Pazderski, Rasha Nagem, [*Resilience Against Anti-Democratic Tendencies through Education. Competences for Democratic Culture in European Social and Youth Work*](#) [także dostępny w wersji francuskiej i niemieckiej]
- [*Resilience against Anti-Democratic Tendencies through Education,*](#)
<https://www.anti-radicalisation->

handbook.isp.org.pl/ (wersja online)

- Filip Pazderski, [*Indeks Poziomu Rozwoju i Stabilności Organizacji Obywatelskich w Polsce w 2020 roku*](#)
- Filip Pazderski, [*Duże miasta w Polsce - Komunikacja z mieszkańcami i partycypacja publiczna*](#)
- Paweł Śmigieński, Małgorzata Koziarek, Aleksandra Kobylińska, Filip Pazderski, [*ABC prawa pracy i procesu stanowienia prawa. Poradnik nie tylko dla przedstawicieli związków zawodowych i organizacji pozarządowych*](#)
- Szymon Wójcik, [*Dialog, strategie, wartości, wizerunek. Socjologiczna analiza obywatelskich inicjatyw ustawodawczych*](#)

Cykl podcastów „Beyond Us and Them. Podcast o radykalizacji w czasach polaryzacji społecznej”

Seria podcast „Beyond Us and Them” powstała w ramach projektu "Resilience through Education for Democratic Citizenship" (REDE), przeprowadzonego w ramach programu "Democratic and Inclusive School Culture in Operation" (DISCO) Komisji Europejskiej i Rady Europy.

W czasach wzrastającej polaryzacji społecznej i politycznej obserwujemy pogłębianie się zjawiska radykalizacji oraz upowszechnianie poglądów ekstremistycznych. W poszczególnych państwach, także europejskich, władze próbują na różne sposoby temu przeciwdziałać. Wiele jest jeszcze jednak do zrobienia w odpowiedzi na już widoczne wyzwania, a na horyzoncie widać nowe. Wszystkim tym zjawiskom poświęcona jest seria podcastów, w których rozmawiamy z osobami badającymi te wyzwania lub starającymi się im przeciwdziałać w różnych częściach Europy. Razem z nimi próbujemy lepiej zrozumieć procesy podminowujące funkcjonowanie demokratycznych społeczeństw oraz wskazać konkretne rozwiązania pozwalające powstrzymać dalsze pogorszenie sytuacji.

- Podcast 7 - Rasha Nagem z francuskiej organizacji Les Militants des Savoirs opowiada o emocjach i potrzebach ludzkich, na których grają w sieci rekruterzy z grup ekstremistycznych. Wyjaśnia czemu młodzi ludzie mogą łatwo ulec tym działaniom i wejść w proces radykalizacji podczas aktywności online.
- Podcast 6 - Francesco Ragazzi z uniwersytetu w Leiden opowiada o przeciwdziałaniu radykalizacji w europejskich szkołach.
- Podcast 5 - Rozmowa z Patricią Hladschik, dyrektorką Austriackiego Centrum Edukacji Obywatelskiej w Szkołach, o tym, że edukacja, w tym obywatelska, nie służy do gaszenia pożarów, ale prowadzona systematycznie buduje solidne podstawy do przeciwdziałania radykalizacji i ekstremizmowi w społeczeństwie.
- Podcast 4 - Nathalie Paton z École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHES) w Paryżu w rozmowie z Filipem Pazderskim opowiada, jak prawicowi oraz islamscy ekstremiści w Europie wykorzystują media społecznościowe do radykalizacji odbiorców produkowanych przez siebie treści.
- Podcast 3 - Matjaž Gruden, Dyrektor ds. uczestnictwa w procesach demokratycznych Rady Europy, opowiada jak w jego organizacji uświadomiono sobie, że do funkcjonowania

demokracji nie wystarczą same instytucje, ale potrzeba też ufających im i potrafiących je wykorzystać ludzi.

- Podkast 2 - Rozmowa z Markusem Pausch'em z uniwersytetu w Salzburgu o pozytywnych i negatywnych dla demokracji aspektach procesu polaryzacji oraz jego wpływie na radykalizację społeczną.
- Podkast 1 - Rozmowa z dr Łukaszem Jurczyszynem o roli pracowników socjalnych w przeciwdziałaniu radykalizacji.

Więcej : <https://www.isp.org.pl/pl/beyond-us-and-them>

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie – wydarzenia

- “Citizen Engagement and Communications at the Municipal Level”, Sopot, 8-10 czerwca – udział w warsztatach dla osób odpowiedzialnych w urzędach miejskich z różnych części kraju za komunikację z mieszkańcami
- „How do we secure the European Democracy?”, Kopenhaga, 10 czerwca - konferencja podsumowująca projekt “Historia optymizmu”, z udziałem m.in. b. premiera i Sekretarza Generalnego NATO Anders’a Fogh Rasmussen’a, komisarz Vera Jourové, minister Jeppe Kofod, prof. Francis’a Fukuyamy i Marty Lempart ze Ogólnopolskiego Strajku Kobiet
- Szkolenie kompetencji w zakresie demokracji i obrony przed radykalizacją - dla pracowników socjalnych oraz młodzieżowych, Warszawa, 19-20 listopada - prowadzenie: Kinga Białek (psycholożka międzykulturowa, członkini Radicalisation Awareness Network -

- RAN), Jacek Purski (prezes Instytutu Bezpieczeństwa Społecznego, ekspert RAN), Filip Pazderski (Kierownik Programu Demokracji i Społeczeństwa Obywatelskiego ISP)
- Debata online "Społeczeństwo Społeczeństwo obywatelskie w obliczu kryzysu relacji Polska-Unia", 14 grudnia - z udziałem dr Michała Boniego (deputowanego do Parlamentu Europejskiego, Uniwersytet SWPS), Ignacego Niemczyckiego (prezesa Fundacji Centrum im. prof. Bronisława Geremka), Alicji Pacewicz (Fundacja Szkoła z Klasą, Koalicja SOS dla Edukacji), Filipa Pazderskiego (PDiSO ISP), dr Marka Prawdy (b. dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce), Małgorzaty Szuleki (Sekretarz Zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka)

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Jak mieszkańcy dużych polskich miast oceniają zarządców i ich decyzje?,
<https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/jak-mieszkancy-duzych-polskich-miast-oceniaja-zarzadcow-i-ich-decyzje/pwxqrws,79cfc278>
- Skąd mieszkańcy dużych miast czerpią wiedzę na ich temat?, 11.07.2021 22:00 Sprawy Różne, Radio TOK FM
- Co trzeci mieszkaniec Warszawy: Władze bez osiągnięć,
<https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art34011-co-trzeci-mieszkaniec-warszawy-wladze-bez-osiagniec>
- V televízii hľadal talenty, teraz chce moderátor zmeniť Poľsko,
<https://svet.sme.sk/c/22653647/celebrita-vpolitike-boj-dvoch-stran-chce-vpolsku-rozbit-moderator.html>
- Jest sprawa: Ochrona sygnalistów. Prawo, przepisy i plany, Radio dla Ciebie,
<https://www.rdc.pl/podcast/jest-sprawa-ochrona-sygnalistow-prawo-przepisy-i-plany/>
- Czarno na białym Nowa energia samych swoich. "Jak pan został prezesem? Sam się zrobiłem prezesem", 05.09.2021, <https://tvn24.pl/go/programy,7/czarno-na-bialym-odcinki,11367/odcinek-1664,S00E1664,586895>
- „Tak jest”, TVN24, 18.11.2021, <https://tvn24.pl/go/programy,7/tak-jest-odcinki,10840/odcinek-995,S00E995,639809>
- „Fakty po Faktach”, TVN24, 08.09.2021, <https://tvn24.pl/go/programy,7/fakty-po-faktach-odcinki,15048/odcinek-887,S00E887,589011>
- Rzeczpospolita „Być ponad prawem i państwem chcą hierarchowie Kościoła”,
<https://podcasty.rp.pl/rzecz-w-tym/10516-byc-ponad-prawem-i-panstwem-chca-hierarchowie-kosciola>
- Rzeczpospolita, Badanie: Polityka, kryzys, Covid-19. Polska oczami młodych,
<https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art412491-badanie-polityka-kryzys-covid-19-polska-oczami-mlodych>
- Infor, Sygnalista - nowe przepisy od grudnia 2021
https://kadry.infor.pl/kadry/indywidualne_prawo_pracy/sygnalista/5278657.Sygnalista-nowe-przepisy-od-grudnia-2021-r.html

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie - partnerzy

- Komisja Europejska - Program Europa dla Obywateli
- Rada Europy
- Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES)
- National Democratic Institute (NDI)
- United States Agency for International Development (USAID)
- FHI360
- European Civic Forum (ECF)
- Community of Democracies
- New School for Social Research
- Network of Democratic Research Institutes
- Networking European Citizenship Education (NECE)
- EU-Russia Civil Society Forum
- Prague Civil Society Center
- Centre for European Policy Studies (CEPS)
- Civil Society Europe
- d|part
- European Center for Not-for-Profit Law (ECNL)
- Nyt Europa (Dania)
- MitOst e.V.
- University of Applied Sciences Salzburg, Department for Social Work and Social Innovation, Austria
- Ludwig Boltzmann Institute for Human Rights, Austria
- Association "Les Militants des Savoirs", Francja
- The CIVICS Innovation Hub

Europa i świat

Tematy

- Aktualne wyzwania w polityce europejskiej
- Stosunki polsko-niemieckie

Aktualne wyzwania w polityce europejskiej

Stan polskiej polityki europejskiej, jak i społecznej świadomości dotyczącej procesów integracyjnych i funkcjonowania instytucji UE nieustająco pozostaje w centrum zainteresowania ISP. W 2021 roku kontynuowaliśmy współpracę w ramach European Policy Institutes Network (EPIN), czyli sieci wiodących europejskich ośrodków badawczo-analitycznych, koordynowanej przez jeden z najważniejszych brukselskich think tanków Center for European Policy Studies w Brukseli. Poprzez artykuły i analizy monitorowaliśmy aktualne projekty europejskie, strategię wychodzenia z kryzysu pandemicznego, radzenia sobie z wyzwaniami polityki klimatycznej czy

przebiegu rocznych debat i narad ze społeczeństwem obywatelskim pod hasłem “Konferencja na temat Przyszłości UE”.

Dyskusja o *polexicie* – czyli jednostronnym wyjściu Polski z Unii Europejskiej lub wykluczeniu Polski przez UE towarzyszy nam już od dłuższego czasu. Początkowo traktowana marginalnie, podgrzewana na potrzeby kampanii wyborczych, stała się tematem wiodącym w debacie publicznej i walce politycznej. Polska (i węgierska) groźba zawetowania unijnego budżetu na lata 2021-2027 pokazała, że ten scenariusz nie wydaje się zupełnie odległy i czysto teoretyczny. Skutkuje to z jednej strony nieustającym poparciem w polskim społeczeństwie dla członkostwa w Unii, z drugiej zaś grozi przesunięciem się sympatii społecznych w kierunku myślenia „a może bez UE też sobie poradzimy”. Na postawy te nakłada się rozczarowanie nieskutecznością działań unijnych instytucji wobec łamania zasad praworządności w Polsce przez koalicję rządzącą. Wprowadzony przez Komisję Europejską mechanizm kontroli praworządności nie przyniósł dotychczas efektów, które w oczach przeciętnego obywatela wpłynęły na zahamowanie procesu demontażu demokracji w Polsce. Wyżej wspomniane procesy zasługują na głębszą analizę i refleksję. Dlatego też w ramach we współpracy z Fundacją im. Heinricha Boella w Polsce przeprowadziliśmy projekt “Quo vadis, Polsko - postawy społeczne Polaków wobec integracji europejskiej”. Projekt obejmował badania sondażowe na reprezentatywnej grupie Polek i Polaków, z pytaniami o postawy wobec członkostwa Polski w UE, osobistych korzyści z bycia członkiem UE, opinii ws., konfliktu rządu polskiego w zakresie praworządności, znajomości hasła *polexit*, obaw przed jego realizacją. Drugim elementem była analiza mediów polskich w celu zbadania używania pojęcia *polexit* w debacie publicznej, kto i w jakim celu i w jakim kontekście się nim posługuje.

Cała Europa zмага się z falą populizmu i każdy pomysł na jego zwalczanie wart jest odnotowania i podzielenia się. Biorąc udział w pracach nad podręcznikiem skutecznych strategii i udanych kampanii w przezwyciężaniu postaw populistycznych i destrukcyjnych przyczyniliśmy się do transeuropejskiej wymiany doświadczeń i dobrych praktyk politycznych dla ozdrowienia demokracji i dalszej integracji europejskiej wokół wspólnych wartości. Stan demokracji i praw obywatelskich w Europie poddawany jest stałej refleksji przez różne podmioty społeczeństwa obywatelskiego. Tematem, który budził szczególne zainteresowanie w europejskiej opinii publicznej były prawa kobiet i protesty Strajku Kobiet i innych inicjatyw oddolnych organizujących akcje protestacyjne w całej Polsce oraz poza jej granicami.

Stosunki polsko-niemieckie

W 2021 obchodzona była 30. rocznica podpisania polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i współpracy. Jubileusz obchodziliśmy prowadząc nasze cykliczne badanie „Barometr Polska-Niemcy”, które poddaje ocenie aktualny stan relacji społecznych i politycznych między Polską i Niemcami. W ciągu całego roku postępowały prace nad publikacjami w ramach projektu “Aktorzy, obszary, sposoby – komunikacja polsko-niemiecka: ze sobą i o sobie” - analiza przekazów medialnych, instrumentów i skuteczności dyplomacji publicznej oraz narracji wokół rocznicy wybuchu II wojny światowej w obu krajach.

Okragły jubileusz obchodził również Trójkąt Weimarski – format politycznej współpracy polsko-niemiecko-francuskiej. W badaniach sondażowych zapytaliśmy Polaków, Niemców i Francuzów o wzajemny stosunek, ocenę relację dwu- i trójstronnych, doświadczenia w kontakcie osobistym z krajem trzecim i wiedzę o kraju bliższego i dalszego sąsiada. Pytania dotyczyły również oceny znaczenia współpracy w tym formacie w obszarze dalszej integracji europejskiej i relacji Unii na arenie międzynarodowej. Raport z badań został premierowo zaprezentowany podczas Europejskiego Forum Nowych Idei w Sopocie a następnie w siedzibie KAS w Berlinie.

Ważną częścią polityki europejskiej z perspektywy Warszawy pozostają relacje UE z jej wschodnim sąsiedztwem. Kontynuując nasz udział w projekcie Discussions on Eastern European

Policy DEEP pozostajemy w stałym kontakcie z ważnymi podmiotami życia społeczno-politycznego z Ukrainy i Rosji z jednej strony, jak i Niemiec i Francji z drugiej strony. Przez organizację debat publicznych monitorujemy sytuację u najbliższych sąsiadów jak Białoruś, Ukraina i Rosja i przyglądamy się relacjom Polski i UE wobec tych krajów, ze szczególnym uwzględnieniem roli i wsparcia społeczeństwa obywatelskiego.

Europa i świat – publikacje

- Joanna Fomina, Małgorzata Kopka-Piątek, [*Polexit w polskiej debacie publicznej*](#)
- Jacek Kucharczyk, [*Z szacunkiem dla przeszłości, z odwagą w przyszłość. Jak Polacy, Niemcy i Francuzi postrzegają Trójkąt Weimarski i jego rolę w UE*](#)
- Jacek Kucharczyk, [*Respect the past but look towards the future. Polish, French and German perceptions of the Weimar Triangle and its role in the EU*](#)
- Jacek Kucharczyk, [*Mit respekt für die vergangenheit, mit mut für die zukunft Deutsche, Polnische und Französische wahrnehmungen des Weimarer Dreiecks und seiner rolle in der EU*](#)
- Jacek Kucharczyk, [*Respecter le passé et regarder vers l'avenir perceptions Polonaise, Française et Allemande du Triangle de Weimar et de son rôle au sein de l'Union Européenne*](#)
- Jacek Kucharczyk, [*The future of Central Europe inside the European Union and globally*](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada, [*Poles and Germans in common Europe: Evaluation of mutual relations and international situation 30 years after signing the Treaty of Good Neighbourhood and Friendly Cooperation.*](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada, [*Polen und Deutsche im gemeinsamen Europa. Deutsch-Polnisches Barometer 2021*](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada, [*Polacy i Niemcy we wspólnej Europie. Barometr Polska-Niemcy 2021*](#)
- Agnieszka Łada, Bastian Sendhardt, [*Obraz kryzysu. Jak prasa polska i niemiecka pisała o kraju sąsiada w pierwszym półroczu 2020 roku?*](#)

Europa i świat – wydarzenia

- Debata online ["Gorąca zima na Wschodzie. Co ostatnie protesty mówią nam o Rosji?"](#). Z udziałem: Anastazji Siergiejewej – Stowarzyszenie „Za Wolną Rosję”, dr hab. Agnieszki Leguckiej – Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Katarzyny Chimiak – Instytut Spraw Publicznych i Stowarzyszenie „Za Wolną Rosję”, Małgorzaty Kopki-Piątek – Instytut Spraw Publicznych, 28 stycznia
- Debata online ["Kiedy runą mury? Debata o wolności i przyszłości Białorusi"](#) z udziałem: Anny Marii Dynier – Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, dr Maxima Rusta – Studium Europy Wschodniej UW, „New Eastern Europe”, Veroniki Laputskiej – EAST Center, stypendystka Rethink.CEE/GMF, Małgorzaty Kopki-Piątek – Instytut Spraw Publicznych, 25 marca
- Debata online ["Obraz kryzysu. Jak polska i niemiecka prasa pisała o kraju sąsiada w pierwszej połowie 2020 roku?"](#) z udziałem: prof. Waldemara Czachura - Uniwersytet Warszawski, dr Agnieszki Łady, wicedyrektor Niemieckiego Instytutu Spraw Polskich, Bastiana Sendhardta - Niemieckiego Instytutu Spraw Polskich, Małgorzaty Kopki-Piątek, Instytut Spraw Publicznych
- Debata ["Polacy i Niemcy we wspólnej Europie: ocena wzajemnych relacji i sytuacji międzynarodowej 30 lat po podpisaniu Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Barometr Polska-Niemcy 2021"](#) z udziałem Hanny Dmochowskiej - Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, dr Jacka Kucharczyka- Instytut Spraw Publicznych, dr

Agnieszki Łady - Deutsches Polen-Institut, Corneliusa Ochmanna - Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Jacka Lepiarza, Deutsche Welle, 25 maja

- Debata: “[Defending women’s rights in Poland - how to be a good ally in the time of regression](#)”, z udziałem Małgorzaty Kopki-Piątek, Marty Lempart, Terry Reintke, Innocracy Conference, Progressives Zentrum, Berlin, 15 października

Europa i świat – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Dziennik Gazeta Prawna, “Gospodarka to nie wszystko. Polaków i Niemców łączą też poglądy” <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8174301,niemcy-polacy-sondaz-gospodarka-postawy-stosunki.html>
- Radio Opole, Niemcy/ Sondaż: postawy Niemców i Polaków w sprawach zasadniczych są zaskakująco podobne <https://radio.opole.pl/104,429168,niemcy-sondaz-postawy-niemcow-i-polakow-w-sprawa>
- PL. DW.COM “Barometr Polska-Niemcy 2021: przyszłość ważniejsza od historii” <https://www.dw.com/pl/barometr-polska-niemcy-2021-przysz%C5%82o%C5%9B%C4%87-wa%C5%BCniejsza-od-historii/a-57653101>
- Tok. FM, Polacy chcą być w Unii? Wnioski po raporcie “widmo polexitu” <https://audycje.tokfm.pl/podcast/114892,Polacy-chca-byc-w-Unii-Wnioski-po-raporcie-Widmo-polexitu>
- Reset Obywatelski “ Polacy chcą pozostać w Unii Europejskiej” <https://resetobywatelski.pl/polacy-chca-pozostac-w-unii-europejskiej/>
- Gdansk.pl, Ciemne chmury nad dobrosąsiedzkimi relacjami? Dyplomacja obywatelska w Europie Środkowo-Wschodniej, <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Ciemne-chmury-nad-dobrosasiedzkimi-relacjami-Dyplomacja-obywatelska-w-Europie-Srodkowo-Wschodniej,a,203143>

Europa i świat – partnerzy

- Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki (PNFN)
- Konrad Adenauer Stiftung Biuro w Warszawie i Paryżu
- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
- Deutsches-Polen Institut Darmstadt (DPI)
- European Policy Institutes Network
- European Policy Center
- Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego w Polsce
- Fundacja im. Heinricha Boella Biuro w Warszawie
- Progressives Zentrum Berlin

Migracje

Tematy

- Polityka azylowa i integracja osób migrujących przymusowo w UE
- Aktywność społeczna migrantów i migrantek przebywających w Polsce

Polityka azylowa i integracja osób migrujących przymusowo w UE

W 2021 roku kontynuowaliśmy realizację sześcioletniego projektu “Krajowy Mechanizm Ewaluacji Integracji. Monitoring i poprawa integracji beneficjentów ochrony międzynarodowej” (NIEM). Wraz z partnerami z 15 krajów przeprowadziliśmy trzecią i ostatnią rundę badań w ramach tego projektu i rozpoczęliśmy prace nad raportami krajowymi i raportem porównawczym, a także nad publikacją końcową podsumowującą cały siedmioletni okres trwania projektu. Opracowaliśmy też szereg pogłębionych analiz na temat wybranych obszarów integracji uchodźców i uchodźczyń.

Do listopada 2021 roku realizowaliśmy również związany z projektem NIEM projekt V4NIEM, który koncentruje się na krajach Grupy Wyszehradzkiej. W jego ramach ukazały się cztery analizy porównujące sytuację uchodźców i uchodźczyń przebywających w tych krajach pod względem dostępu do mieszkań, szans edukacyjnych oraz wsparcia oferowanego przez samorządy lokalne. Jedną z analiz dotyczyła ponadto wpływu pandemii Covid-19 na sytuację uchodźców i uchodźczyń, a w szczególności na dostęp do ochrony zdrowia i do procedury azylowej.

Aktywność społeczna migrantów i migrantek przebywających w Polsce

W kwietniu 2021 roku Program Polityki Migracyjnej zainaugurował projekt “My o nas dla Was. Wiedza na rzecz organizacji migranckich”. Jest to projekt, który otrzymał dotację w ramach konkursu Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Krajowy na projekty sektorowe, tj. mające wzmacniać rozwój sektora organizacji obywatelskich w Polsce. Dotyczy on organizacji i inicjatyw migranckich działających w Polsce - tworzonych przez osoby z doświadczeniem migracji i prowadzących działalność na rzecz takich osób. Wychodzimy z założenia, że punktem wyjścia dla wszelkich działań na rzecz rozwoju tych organizacji musi być diagnoza ich aktualnej sytuacji. Dlatego pierwszy etap tego projektu, trwający od lipca do grudnia 2021 roku, koncentrował się na badaniach wśród różnych społeczności migranckich z całej Polski, na podstawie których opracowany zostanie raport. Oprócz tego, projekt zakłada wspieranie autorzecznictwa społeczności migranckich poprzez budowę sieci organizacji i inicjatyw migranckich oraz cykl warsztatów rozwijających ich różne kompetencje. Te działania również rozpoczęto w 2021 roku.

Migracje – publikacje

- *The European benchmark for refugee integration. Evaluation 2: Comprehensive report*
- *Data gaps in refugee integration in Europe: A comparative assessment of data availability in 14 EU countries*
- *Comparative analysis of instruments supporting the integration of pupils under international protection in the educational systems of the Czech Republic, Poland and Hungary*
- *Analiza porównawcza instrumentów wspierających integrację uczniów objętych ochroną międzynarodową w systemach edukacyjnych Czech, Polski i Węgier.*
- *Europe's patchwork of refugee integration policies: The EU Action Plan on Integration and Inclusion as an instrument to address deficiencies Linking NIEM*

results to EU action 2021 to 2027

- *Housing Support for Beneficiaries of International Protection in the Czech Republic and the Slovak Republic (EN)*
- *Housing Support for Beneficiaries of International Protection in the Czech Republic and the Slovak Republic (CS/SK)*
- *The role of local governments in the integration of refugees in the V4 countries*
- *The impact of coronavirus country measures on asylum and receptions systems in Hungary,*

Slovakia and Poland

- NIEM Policy Briefs:
- 1. Németh Ádám: Az adathiányok kezelésének és értelmezésének lehetőségei a nemzetközi védelemben részesített személyek társadalmi beilleszkedésének vizsgálata során.pdf
- english version - Ádám Németh: Interpreting data gaps in the study of the social integration of beneficiaries of international protection in Hungary.pdf.pdf
- 2. Nagy- Nadasdi Anita Rozália - Kiszolgáltatottság és diszkrimináció a nemzetközi védelemben részesített személyek foglalkoztatása során.pdf
- english version - Anita Rozália Nagy- Nadasdi: Vulnerability and discrimination in the employment of beneficiaries of international protection in Hungary.pdf
- 3. Budai Boglárka: Nemzetközi védelemben részesített személyek munkaerőpiaci helyzetének változása a covid-19 járvány nyomán.pdf
- english version - Boglárka Budai: Effects of the covid-19 pandemic on the labour market situation Of beneficiaries of international protection in Hungary.pdf
- 4. Pósfai Zsuzsanna - Szabó Linda: Szakpolitikai elemzés és javaslat a nemzetközi védelemben részesített személyek lakhatásának javítására.pdf
- english version - Zsuzsanna Pósfai, Linda Szabó: Policy analysis and proposal for the improvement of the housing of beneficiaries of international protection in Hungary.pdf
- 5. Tóth Judit: Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés problémái nemzetközi védelemben részesített személyek esetében - elemzés és javaslatok.pdf
- english version - Judit Tóth: Access to healthcare for beneficiaries of international protection in Hungary – analysis and recommendations.pdf
- 6. Sos Sára: Erőforrások és stratégiák a nemzetközi védelemben részesített muszlim nők sikeres társadalmi beilleszkedésében.pdf
- english version - Sára Sos: Resources and strategies for the successful social integration of muslim women granted international protection in Hungary.pdf
- 7. Bognár Katalin – Hetzer Kata: Nemzetközi védelemben részesített tanulók iskolai integrációjának módszertana.pdf
- english version - Katalin Bognár, Kata Hetzer: Methodology for the integration of beneficiaries of international protection in hungarian public education.pdf
- 8. Faludi Julianna – Lakatos Zsombor: Nemzetközi védelemben részesített személyek felsőfokú tanulmányainak támogatási lehetőségei.pdf
- english version - Julianna Faludi, Zsombor Lakatos: Opportunities for supporting higher education studies of beneficiaries of international protection in Hungary.pdf
- 9. Németh Ádám: A menekültekkel kapcsolatos társadalmi attitűdök alakulása Magyarországon.pdf
- english version - Ádám Németh: Changes in social attitudes towards refugees in Hungary.pdf
- 10. Gerő Márton: Önszorgató menekültek? A nemzetközi védelemben részesülők és bevándorló háttérű csoportok részvétele az integrációs folyamatban.pdf
- english version - Márton Gerő: Self-helping refugees? The role of organisations of beneficiaries of international protection and immigrants in Hungary.pdf

Publikacje są dostępne na stronie forintegration.eu

Migracje – wydarzenia

- Webinarium "The EU Action Plan on integration and inclusion",
- Webinarium "Dalej od granicy: jak działa integracja osób z doświadczeniem uchodźczym w krajach Grupy Wyszehradzkiej, 7 grudnia

Migracje – partnerzy

- European Migration Center
- Biuro UNHCR w Polsce (partner strategiczny projektu NIEM)
- Uniwersytet Warszawski - Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji (partner strategiczny projektu NIEM)
- Ministerstwo Edukacji Narodowej (partner strategiczny Projektu NIEM)
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (partner strategiczny projektu NIEM)
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (partner strategiczny projektu NIEM)
- Heinrich Böll Stiftung Prague
- Fundacja im. Friedricha Eberta, biuro w Budapeszcie
- International Visegrad Fund
- Fundacja Bertelsmanna
- Migration Policy Institute Europe
- MPG - Migration Policy Group (Belgia)
- CIDOB – Barcelona Centre for International Affairs (Hiszpania)
- Bulgarian Council on Refugees and Migrants (Bułgaria) www.bcrm-bg.org
- Association Multi Kulti Collective (Bułgaria)
- People in Need (Czechy)
- France Terre d'Asile (Francja)
- Menedék – Hungarian Association for Migrants (Węgry)
- Fondazione ISMU – Initiatives and Studies on Multi-ethnicity (Włochy)
- Providus (Łotwa)
- The Centre for Public Innovation (Rumunia)
- Maastricht University (Niderlandy)
- Diversity Development Group (Litwa)
- Peace Institute (Słowenia)
- Malmö University (Szwecja)

- ANTIGONE Information and Documentation Centre on Racism, Ecology, Peace and Non Violence (Grecja)
- Migracyjne Centrum Analityczne przy Urzędzie ds. Cudzoziemców
- Fundacja Friedricha Eberta, biuro w Warszawie
- Fundacja Heinricha Bölla, biuro w Warszawie

Polityka społeczna i dialog społeczny

Tematy

- Dialog społeczny i stosunki pracy

Dialog społeczny i stosunki pracy

W 2021 roku skoncentrowaliśmy się przede wszystkim na temacie wpływu pandemii COVID-19 i kryzysu nią wywołanego na dialog społeczny i warunki pracy w poszczególnych sektorach i grupach zawodowych. Rozpoczęliśmy badania w sektorze handlu, który stanowi krwioobieg gospodarki, a pracownicy tego sektora okazali się kluczowymi pracownikami (ang. *essential workers*) dla podtrzymania podstawowych funkcji społecznych. Narażając się na infekcję koronawirusem jednocześnie spełniali niezwykle ważną misję społeczną. Najważniejszym doświadczeniem zaś pracowników kognitywnych w czasie pandemii była praca zdalna, która w dalszym ciągu nie jest stosownie uregulowana w Polsce. Przyglądaliśmy się konsekwencjom pracy zdalnej z zachowaniem izolacji i aspektu regulacyjnego tego zjawiska. Szczególną uwagę poświęciliśmy warunkom pracy zawodów opiekuńczych w sektorze ochrony zdrowia i pomocy społecznej, na których spoczywał główny ciężar zmagania się z infekcjami koronawirusem. Będziemy rozwijać także analizy w zakresie najnowszych zjawisk na rynku pracy takich jak praca platformowa, automatyzacja, cyfryzacja, sztuczna inteligencja, Internet rzeczy w kontekście ich wpływu na zmianę struktury gospodarki i stosunków pracy. Szczególną uwagę w kontekście zjawisk cyfryzacyjnych przykładaliśmy do badania trzech sektorów: ochrony zdrowia, administracji publicznej i sektora energetycznego, które okazały się kluczowe dla funkcjonowania infrastruktury krytycznej dla gospodarki i zaspokojenia potrzeb społecznych podczas pandemii.

Pandemia COVID-19 nie unieważniła wyzwań i zobowiązań związanych z transformacją gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej i obiegu zamkniętego, co będzie miało przełożenie na sposób funkcjonowania całych branż w krajach Unii Europejskiej. Powodzenie i dotkliwość tej transformacji będą zależały od tego, czy zostanie ona przeprowadzona sprawiedliwie, a więc z poszanowaniem interesów pracowniczych i w sposób społecznie włączający. W 2021 roku prowadziliśmy badania w branży hutniczej i metalowej, które są jednym z kluczowych adresatów Europejskiego Zielonego Ładu na rzecz skutecznego angażowania pracowników we wdrażanie tej strategii.

W 2021 roku zakończyliśmy także działania realizowane w poprzednich latach – zarówno w odniesieniu do wymiaru europejskich stosunków pracy jak i zagadnień szczegółowych. W tym

pierwszym obszarze opublikowany został pogłębiony raport krajowy analizujący doświadczenia członków europejskich rad zakładowych pochodzących z Polski i innych krajów naszego regionu. Przyglądaliśmy się egzekwowaniu praw pracowniczych w procesach międzynarodowych restrukturyzacji w korporacjach ponadnarodowych, w tym przy wykorzystaniu narzędzia europejskich rad zakładowych i partycypacji pracowników w zarządzaniu. W ramach działań programu przygotowywane zostały trzy wewnętrzne raporty, dyskutowane w trakcie spotkań partnerów w styczniu, kwietniu i wrześniu 2021. Poświęcone były one odpowiednio: 1) partycypacji w toku transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych zgodnie z Dyrektywą 2005/56/WE, 2) partycypacji na poziomie organów statutowych spółek, 3) prawu do informacji i konsultacji realizowanemu przez Europejskie rady zakładowe. Przeprowadzone zostały także szkolenia, a także opracowaliśmy poradnik wspierający członków europejskich rad zakładowych. Ponadto kontynuowaliśmy pogłębione badania szkolnictwa zawodowego w jego dualnym wymiarze przyjmując perspektywę porównawczą zestawiając wyniki badań w Polsce z innymi krajami partnerstwa (Hiszpanią, Portugalią i Grecją).

W pierwszych miesiącach 2021 roku opublikowaliśmy wyniki trzech wcześniejszych działań dotyczących: analizy przekrojowej rokowań zbiorowych w krajach UE, artikulacji strategii związków zawodowych z Europy Środkowo-Wschodniej i innowacyjnych rozwiązań w zakresie egzekucji praw pracowniczych we współpracy partnerów społecznych i inspekcji pracy.

Nieprzerwanie prowadziliśmy monitoring stosunków pracy i procesów restrukturyzacji dla Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy. W 2021 roku koncentrowaliśmy się na zagadnieniach wpływu COVID-19 na osoby starsze, polityki ograniczeń związanych z COVID-19, wpływu COVID-19 na usługi publiczne i rokowania zbiorowe, płacy minimalnej i stawek minimalnych, etycznych aspektów cyfryzacji i sztucznej inteligencji, pracy zdalnej, krajowego planu odbudowy, restrukturyzacji w sektorze usług finansowych i bankowych, badania reprezentatywności partnerów społecznych w sektorach: wydobywczym, produkcji chemicznej, przetwórstwie drzewnym, produkcji mebli, budownictwie.

W Programie Polityki Społecznej rozwijaliśmy także funkcję Instytutu Spraw Publicznych jako podmiotu zewnętrznie zapewniającego jakość (PZZJ) procesów walidacji i certyfikacji w ramach Krajowej Ramy Kwalifikacji.

Mimo trudnych okoliczności wywołanych pandemią COVID-19 naszą ambicją było wzmocnienie pozycji Programu Polityki Społecznej w obszarze porównawczych badań dialogu społecznego w Europie, w tym rozwijanie potencjału kadrowego i międzynarodowej współpracy z kluczowymi ośrodkami badawczymi w UE i poza nią.

Polityka społeczna i dialog społeczny – publikacje

- Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Danuta Pławecka, [Czas na uczestnictwo. Zaangażowanie pracowników w transgraniczne przekształcenia korporacji – praktyki w Polsce](#)
- Maciej Pańków, [Przewodnik dla pracowników po europejskich radach zakładowych](#)
- Maciej Pańków, [INVOLVE project: Desk research report Poland](#), January 2021, Warsaw: Institute of Public Affairs
- Alexandra Johari, Adrian Moraru, Loredana Totoliciu, [European Works Councils in Eastern Europe – Comparative Executive Summary](#)
- Paweł Śmigielski, Małgorzata Koziarek, Aleksandra Kobylińska, Filip Pazderski
- [ABC prawa pracy i procesu stanowienia prawa. Poradnik nie tylko dla przedstawicieli związków zawodowych i organizacji pozarządowych](#)
- Jakub Borowski, Krystian Jaworski, [Wpływ planowanego zwiększenia płacy minimalnej w latach 2020-2024 na wynagrodzenia, zatrudnienie i inflację w Polsce](#)
- Bernd Brandl, Barbara Bechter, Jan Czarzasty, Alex Lehr, Oscar Molina, Patrik Nordin, Dominik Owczarek, Aaron Toal, [European, National and Transnational Industrial Relations](#)
- Bernd Brandl, Barbara Bechter, Jan Czarzasty, Alex Lehr, Oscar Molina, Patrik Nordin, Dominik Owczarek, Aaron Toal, [European, National and Transnational Industrial Relations: Visible and Invisible Hands in European and National Wage Setting](#)
- Maciej Pańków, Dominik Owczarek, [Witajcie europejskie standardy pracy! Miraże członkostwa w europejskich radach zakładowych](#)
- [Egzekwowanie standardów pracy w budownictwie i międzynarodowej żegludze morskiej – główne wnioski i rekomendacje w zakresie polityki \(SPLIN Policy Brief #1\)](#)
- [Wspólne egzekwowanie standardów pracy w budownictwie i międzynarodowej żegludze morskiej – zdobyte doświadczenia i możliwość ich wykorzystania w innych branżach \(SPLIN Policy Brief #2\)](#)
- Sanna Saksela-Bergholm, Juan Arasan, Barbara Surdykowska [The Inspectorate network of the International Transport Workers Federation. A comparison of a transnational union enforcement action in Finland, Poland and Spain](#)
- Bettina Haidinger, Ulrike Papouschek, Pablo Sanz de Miguel, Juan Asaran. Maria Caprile, Sanna Saksela-Bergholm, Nathan Lillie, Dominik Owczarek, Barbara Surdykowska [Securing fair working conditions. Co-enforcement of labour standards through strategic cooperation between Social Partners and Labour](#)
- Pablo Sanz de Miguel, Bettina Haidinger, Ulrike Papouschek, Dominik Owczarek, [Exploring co-enforcement in the construction sector. Evidence from three case studies in Austria, Poland and Spain](#)

Polityka społeczna i dialog społeczny - wydarzenia

- Seminarium ["\(Nie\) widoczny podział między Wschodem a Zachodem - głos związków zawodowych w sprawie europeizacji standardów socjalnych"](#) z udziałem m. in. Luca Visentiniego, sekretarza generalnego Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych i Esther Lynch, zastępczyni sekretarza generalnego EKZZ, 28 stycznia
- Konferencja online podsumowująca projekt SPLIN dot. badania roli partnerów społecznych w kontrolowaniu i egzekwowaniu standardów pracy "Ochrona standardów pracy przez współ-egzekwowanie (co-enforcement)", 11 lutego
- Webinarium ["Równanie w górę, czyli rola polskich związków zawodowych w europeizacji standardów socjalnych"](#), z udziałem Sławomira Adamczyka, Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność, prof. Juliusza Gardawskiego, Szkoła Główna Handlowa, prof. Arkadiusza Sobczyka, Uniwersytet Jagielloński, dr Marianny Zieleńskiej, Uniwersytet Warszawski) oraz ekspertów ISP - Dominika Owczarka, Jana Czarzastego, Barbary Surdykowskiej, 24 lutego
- Webinarium "Rozwijamy europejskie rady zakładowe", 5 lipca
- Webinarium "Rozwijamy europejskie rady zakładowe", 6 lipca
- Warsaw's meeting of the project INVOLVE, 16 lipca
- Wzmocnienie roli partnerów społecznych we współzarządzaniu systemem dualnego kształcenia zawodowego w Polsce. Warsztat tworzenia scenariuszy działania, 6 grudnia
- Capacity Building Workshop w projekcie "Let us Participate", 25 stycznia
- Strategic Workshops I w projekcie "Let us Participate", 22-23 kwietnia
- Strategic Workshop II w projekcie "Let us Participate", 13-14 października
- Konferencja podsumowująca w projekcie "Dążenie do równości w dostępie do reprezentacji pracowników poprzez efektywne wykorzystanie instrumentu europejskich rad zakładowych (ERZ) przez interesariuszy stosunków przemysłowych", 19 listopada

Polityka Społeczna i dialog społeczny– wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Oko.press. “PiS tak dobrze rządzi, że więcej Polek i Polaków wraca z emigracji niż wyjeżdża? Sprawdzamy”, <https://oko.press/pis-migracje-powroty-polakow/>
- Spidersweb. Pl Polska magazynem Europy. Amerykański sen dla Amazona, mrzonki dla prowincji <https://spidersweb.pl/plus/2021/05/amazon-polska-samorzady-magazyny-inwestycje-bezrobocie-protesty>
- Natemat.pl, Więcej pieniędzy za zamknięcie w domu. Ekspert podsumowuje Polski Ład dla kobiet <https://natemat.pl/354465,polski-lad-dla-kobiet-dominik-owczarek-z-isp-o-zlobkach-i-pieniadzach>
- Oko.press, ZUS zbankrutuje? Bzdura. Obalamy jedno z największych kłamstw o emeryturach w Polsce, <https://oko.press/zus-zbankrutuje-bzdura-obalamy-jedno-z-najwiekszych-klamstw-o-emeryturach-w-polsce/>

Polityka społeczna i dialog społeczny – partnerzy

- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
- Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego
- European Observatory of Digital Labour Platforms przy European Trade Union Institute
- Europejski Fundusz Społeczny - Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
- Związek Nauczycielstwa Polskiego
- OPZZ „Konfederacja Pracy”
- NSZZ „Solidarność”
- Konfederacja Lewiatan
- Związek Rzemiosła Polskiego
- Friedrich Ebert Stiftung
- Trade Union Related Research Institutes (TURI) Network
- Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej
- Fundacja Giacomo Brodoliniego
- Uniwersytet w Durham
- NOTUS-ASR, Hiszpania
- Working Life Research Centre FORBA, Vienna
- Insitute for Public Policy (Rumunia)
- University of Ferrara (Włochy)
- European Social Observatory (Belgia)
- Confederación Sindical Independiente (FETICO - Hiszpania)
- Confederazione Generale Sindicati Autonomi Lavoratori CONFSAL
- CEP (Hiszpania)
- FORMAC

Równość płci

Tematy

- Rola kobiet w przeciwdziałaniu katastrofie klimatycznej
- Przemoc wobec kobiet na scenie politycznej
- Przemoc wobec kobiet w miejscu pracy
- Zarządzanie różnorodnością
- Równość płci w polityce zagranicznej

Początek 2021 roku upłynął pod znakiem promocji raportu oraz ulotki dotyczącej zjawiska przemocy wobec kobiet w polityce. Kierowniczką Obserwatorium Równości Płci zaprezentowała wyniki tego innowacyjnego badania podczas #United4Change organizowanym przez European Academy of Diplomacy oraz OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). #United4Change to czterodniowe seminarium dla wybranej grupy 20 działaczek i działaczy obywatelskich oraz liderów i liderów społeczności z regionu OBWE. Również konferencja wieńcząca projekt Mayoress, który współtworzyliśmy z organizacjami z Francji, Austrii i Niemiec, posłużyła jako okazja do promocji wyników badań oraz wypracowanych rozwiązań.

W 2021 roku, we współpracy z Programem Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej, kontynuowaliśmy działania na rzecz wsparcia kobiet działających na rzecz klimatu. Działając w obszarach zdominowanych przez mężczyzn na poziomie politycznym i strukturalnym, młode aktywistki napotykają na wiele barier, które mogą zniechęcać je do dalszego zaangażowania. Jedną z nich jest dyskryminacja. Dlatego ta właśnie grupa potrzebuje szczególnego wsparcia i wzmocnienia, jeśli obywatelskie działania na rzecz klimatu mają odgrywać coraz większą rolę i być coraz bardziej skuteczne. W tym kontekście wspólnie z Ambasadą Wielkiej Brytanii w Polsce zorganizowaliśmy spotkania sieciujące dla młodych aktywistek klimatycznych, aby budować ich wiedzę w zakresie skutecznego działania i radzenia sobie z dyskryminacją. Nasze działania wpisały się w Warszawską Kampanię Klimatyczną Ambasady Wielkiej Brytanii na rzecz

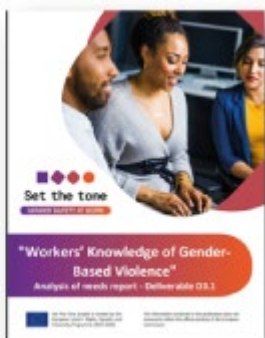
COP26, której celem jest wspieranie różnych grup społeczeństwa obywatelskiego w ich wysiłkach na rzecz jeszcze większego zaangażowania w działania na rzecz klimatu.

W 2021 roku powróciliśmy również do tematu wciąż prawie nieobecnego w polskiej przestrzeni publicznej, a mianowicie molestowania seksualnego w miejscu pracy. We współpracy z partnerami z Belgii, Włoch, Hiszpanii oraz Słowenii, realizowaliśmy projekt mający na celu wywarcie wpływu na sposób myślenia i codzienne zachowania pracodawców i pracowników w odniesieniu do stereotypów związanych z płcią, poprzez ich aktywne zaangażowanie jako pozytywnych kluczowych graczy w zapobieganiu i zgłaszaniu przypadków molestowania seksualnego. Przeprowadziliśmy badanie ankietowe wśród podmiotów ekonomii społecznej w Polsce dotyczące świadomości pracownic i pracowników na temat dyskryminacji i przemocy, oraz stosowanych w miejscach pracy narzędzi promujących równość płci oraz zapobiegających zachowaniom niepożądanym. Badanie posłużyło nam do zidentyfikowania specyficznych potrzeb pracownic i pracowników w zakresie przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu w miejscu pracy. Wiedza ta posłuży nam do zaprojektowania szkoleń w 2022 roku. Rozpoczęliśmy również tworzenie sieci podmiotów aktywnie wspierających przeciwdziałanie i eliminowanie tego zjawiska. Pod koniec roku przyłączyliśmy się do corocznej kampanii [#16dni przemocy wobec kobiet](#), rozpowszechniając informacje na temat przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć w miejscu pracy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej.

W 2021 Instytut Spraw Publicznych przyłączył się również jako partner strategiczny do projektu "Zarządzanie Różnorodnością w Redakcji", którego celem jest wyszukanie i zbadanie przypadków innowacyjnego zarządzania różnorodnością w celu dywersyfikacji kadry dziennikarskiej i produkowanych przez redakcje treści. Badaniem objęte są trzy kraje: Polska, Szwecja i Wielka Brytania. Kierowniczką Obserwatorium Równości Płci jest członkinią zespołu badawczego projektu, realizowanego w partnerstwie z Uniwersytetem Warszawskim.

Pod koniec roku podjęliśmy temat, który w ostatnich czasach zyskał na ogromnym znaczeniu, a mianowicie włączania perspektywy równości płci w stosunki międzynarodowe oraz politykę zagraniczną. Kierowniczką Obserwatorium Równości Płci, we współpracy z międzynarodowym zespołem badawczym, przygotowała raport na zlecenie Parlamentu Europejskiego na temat tego, w jaki sposób PE promuje równość płci w swoich stosunkach z krajami trzecimi oraz w jaki sposób może zwiększyć skuteczność działań w tym zakresie. We współpracy z Ambasadą Szwecji w Polsce zorganizowaliśmy również debatę online na temat wychodzenia z kryzysu pandemii na nowych zasadach, podczas której mogliśmy przybliżyć uczestniczkom i uczestnikom założenia i praktyki feministycznej polityki zagranicznej.

Równość płci - publikacje

- Raport [podsumowujący badania w podmiotach ES w Polsce](#)
- Raport ["Workers' Knowledge of Gender-Based Violence" podsumowujący badania w podmiotach ES w Polsce, Hiszpanii, Włoszech, Słowenii](#)
- Davor Jancic; Małgorzata Druciarek, Aleksandra Niżyńska; Veronika Kubekova, Roland Blomeyer, [Promoting gender equality through parliamentary diplomacy](#), European Parliament

Równość płci – wydarzenia

- Debata online "Przywództwo Kobiet: czy kraje rządzone przez kobiety lepiej sobie radzą z pandemią?" oraz pokaz filmu "Barbara Lee. Prawdziwa władza", Instytut Spraw Publicznych, Fundacja HER Docs, Biuro Parlamentu Europejskiego w Polsce, 11 marca
- Debata online [„Prawa reprodukcyjne kobiet w Unii Europejskiej: dylematy i wyzwania”](#), z udziałem dr Sylwii Spurek, posłanki do Parlamentu Europejskiego, wiceprzewodniczącej Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia; Kamili Ferenc, wicedyrektorki ds. programowych i prawniczki Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny; oraz dr. Janusza Roszkiewicza, -adiunkta w Zakładzie Praw Człowieka Wydziału Prawa i Administracji UW; Instytut Spraw Publicznych, Biuro Parlamentu Europejskiego w Polsce, 17 listopada
- Debata online [“Wyjście z kryzysu na nowych zasadach? Perspektywa feministyczna w czasach pandemii”](#), z udziałem Sofii Calltorp, ambasadorki równości płci i koordynatorki feministycznej szwedzkiej polityki zagranicznej, Delphine O, sekretarz generalnej Generation Equality Forum (Beijing+25), dr hab. Anety Ostaszewskiej, Centrum Badań nad Problematyką Kobiet i Płci UW, Małgorzaty Kopki-Piątek, Instytut Spraw Publicznych, 8 grudnia

Równość płci – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Zielone Wiadomości: "Równość płci a klimat", artykuł Pauliny Sobiesiak-Penszko i Małgorzaty Druciarek <https://zielonewiadomosci.pl/wp-content/uploads/035.pdf?fbclid=IwAR0NDePB6bT-6AdYSxsTN8x4IV6nXcqTMedySksl7OOesREoM1EcYjWDJ7w>
- Wysokie Obcasy, "Nie możemy traktować kobiet, jak obywateli drugiej kategorii" https://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/7,163229,27812424,nie-mozemy-traktowac-kobiet-jak-obywateli-drugiej-kategorii.html?fbclid=IwAR3hIyEQrP313YLQARF2_krjUq5MbXzrh92TRn1puVei-SFmF_KJQYOioKM&disableRedirects=true
- Pandemia pogłębiła nierówności, uderzyła głównie w kobiety <https://www.prawo.pl/prawo/kobiety-pognebione-przez-covid-19,512219.html?fbclid=IwAR0F9dNeoqU5c6ko-OAqdsCKkdYcmXLV-gSdjWjsXFWe9frCB2skLfYC9qI>
- Youtube: Reset Obywatelski: To jest wojna- Małgorzata Druciarek - Marta Woźniak, odcinek 55 <https://www.youtube.com/watch?v=OP1OrptR50Y>
- Wirtualna Polska, Przemoc ekonomiczna. "Każda kobieta powinna myśleć o sobie", <https://kobieta.wp.pl/przemoc-ekonomiczna-kazda-kobieta-powinna-myslec-o-sobie-6613797923535392a>

Równość płci - partnerzy

- Heinrich Böll Stiftung
- Office for Democratic Institutions and Human Rights
- Dysis Network
- Forma.Azione
- Consorzio Meuccio Ruini
- Confederación Española de Cooperativas de Trabajo Asociado
- Foundation for Improvement of Employment Possibilities

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna

Tematy

- Polityka klimatyczna
- Transformacja gospodarek w kierunku niskoemisyjnym
- Rola kobiet w zielonej transformacji
- Świadomość, wiedza i postawy różnych grup wobec zmiany klimatu i ochrony środowiska i dekarbonizacji

Polityka klimatyczna

Jesteśmy w kluczowym momencie projektowania polityk publicznych i działań, od których zależy osiągnięcie celów Porozumienia Paryskiego oraz Europejskiego Zielonego Ładu. Dlatego jednym z ważnych elementów działań Programu było monitorowanie międzynarodowej polityki klimatycznej. Rok 2021 był też kolejnym ważnym etapem wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, m.in. w związku z pracami nad pakietem „Fit for 55”, który obejmuje kompleksowe zmiany związane z polityką klimatyczną: od odnawialnych źródeł energii przez efektywność energetyczną po handel emisjami. Ważnym wydarzeniem było zwycięstwo Joe Bidena w wyborach prezydenckich w Stanach Zjednoczonych, który zapowiadał wdrożenie ambitnego pakietu klimatycznego i powrót Stanów Zjednoczonych do Porozumienia Paryskiego. Jesienią 2021 odbył się także przełożony z powodu pandemii koronawirusa szczyt klimatyczny w Glasgow – kluczowe coroczne wydarzenie międzynarodowych negocjacji klimatycznych. Przyglądaliśmy się tym procesom, uczestnicząc w debacie publicznej na najważniejsze tematy związane z polityką klimatyczną oraz inicjując związane z nią wydarzenia dla mediów dotyczące m.in. polityki klimatycznej w programach wyborczych kandydatów na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych, nowej polityki klimatycznej Chin i jej wpływu na gospodarki światowe oraz modelom transformacji energetycznej i strategii odejścia od węgla w Polsce.

Transformacja gospodarek w kierunku niskoemisyjnym

W 2021 zajęliśmy się także tematem transformacji różnych sektorów gospodarki w kierunku niskoemisyjnym. Wdrażaniu Strategii redukcji emisji w poszczególnych sektorach gospodarki oraz dążeniu do neutralności klimatycznej poświęcony był projekt “Let’s get green! Social partners’ joint action to enhance worker involvement in company-level implementation of the European Green Deal” na temat wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu w sektorze metalowym w wybranych europejskich krajach. Celem realizowanego przez nas przedsięwzięcia było wyposażenie przedstawicieli pracodawców i pracowników w niezbędną wiedzę umożliwiającą partycypacyjne wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu na poziomie przedsiębiorstwa (opracowanie narzędzia e-learningowego), a także opracowanie strategicznego podejścia do zwiększonego zaangażowania pracowników we wdrażanie Europejskiego Zielonego

Ładu w przedsiębiorstwach reprezentujących przemysł stalowy i metalowy. W jego ramach w 2021 roku przeprowadziliśmy badania pracowników i pracodawców przedsiębiorstw z różnych krajów na temat przygotowania sektora metalowego do wdrożenia zmian zgodnych ze strategią Europejskiego Zielonego Ładu oraz potrzeb szkoleniowych. Powstał także pakiet szkoleniowy dla pracowników i pracodawców, który pomoże te zmiany przeprowadzić.

Powróciliśmy także do tematu wsi i rolnictwa z perspektywy systemowych rozwiązań związanych z transformacją w kierunku niskoemisyjnym. Rolnictwo oddziałuje na klimat i środowisko na różne

sposoby. Jednym z nich jest emisja gazów cieplarnianych. Szacuje się, że w Unii Europejskiej odpowiada ono łącznie za nieco ponad 10% emisji. Jednocześnie rolnictwo jest jednym z sektorów gospodarki, który już dziś mocno odczuwa negatywne konsekwencje zmiany klimatu. Do tej pory w Polsce rolnictwo pozostawało na marginesie dyskusji o neutralności klimatycznej i ochronie środowiska przyrodniczego. W Programie podjęliśmy temat transformacji rolnictwa, analizując m.in. nowe polityki i plany, które mają wspierać ten proces. Na ich podstawie powstała publikacja [*Rolnictwo, klimat, środowisko. Wyzwania i działania z myślą o przyszłości*](#). Zorganizowaliśmy także wydarzenie poświęcone przyszłości rolnictwa w kontekście zmiany klimatu i nowej polityki klimatycznej Unii Europejskiej.

Kolejnym tematem, jaki podjęliśmy w Programie Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej była sprawiedliwa transformacja. W toczącej się unijnej i krajowej debacie na temat wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu i związanej z tym transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, często podnoszona jest kwestia inkluzywności i sprawiedliwości procesu. Jest to szczególnie ważne w odniesieniu do grup, które najbardziej odczują skutki zmian, a taką grupą są górnicy. Ich głosowi brakuje jednak w toczącej się debacie. Dodatkowo górnicy to jedna z grup na którą patrzymy w stereotypowy sposób i postrzegamy jako grupę szczególnie uprzywilejowaną. Badania prowadzone przez Instytut Spraw Publicznych pokazały, że ruchom klimatycznym i organizacjom działającym na rzecz sprawiedliwej transformacji nie udało się nawiązać współpracy i znaleźć platformy dialogu z przedstawicielami górników i ich rodzin. Dlatego w realizowanym przez nas przedsięwzięciu postanowiliśmy oddać głos górnikom i poznać ich punkt widzenia na temat zielonej transformacji i dekarbonizacji, perspektyw na przyszłość, postrzegania przyszłości zawodowej oraz sytuacji swoich rodzin i społeczności lokalnych, oceny tego, co już zostało zrobione, aby przygotować górników do transformacji, zmiany klimatu i polityki publicznej związanej z przeciwdziałaniem tym zmianom oraz postulatów kierowanych do władz publicznych na szczeblu centralnym i lokalnym w związku z nadchodzącymi zmianami. Zebrany materiał posłuży przygotowaniu publikacji. Chcemy także wykorzystać go projektując kampanię medialną, w której pokażemy twarze transformacji i opowiemy historie ludzi, którzy w największym stopniu doświadczają zachodzących zmian.

Nowym działaniem Programu w 2021 roku była także aktywność kierowniczk PZPiPK dr Pauliny Sobiesiak-Penszko w ramach sieci Climate Leadership prowadzonej przez Centrum UNEP/GRID-Warszawa i budującej społeczność liderów realnej zmiany w biznesie na rzecz neutralności klimatycznej i zrównoważonego rozwoju.

Rola kobiet w zielonej transformacji

Kontynuowaliśmy działania w zakresie wspierania kobiet działających na rzecz klimatu. Kobiety, szczególnie młode to grupa, która wyróżnia się w debacie klimatycznej. Jest najbardziej aktywna w tym obszarze i przekonana, że zmiany klimatu stanowią realne zagrożenie dla przyszłości. Z drugiej strony działając w obszarach zdominowanych przez mężczyzn na poziomie politycznym i strukturalnym napotyka na wiele barier, które mogą zniechęcać je do dalszego zaangażowania. Jedną z nich jest dyskryminacja. Dlatego ta właśnie grupa potrzebuje szczególnego wsparcia i wzmocnienia, jeśli obywatelskie działania na rzecz klimatu mają odgrywać coraz większą rolę i być coraz bardziej skuteczne. W tym kontekście wspólnie z Ambasadą Wielkiej Brytanii w Polsce zorganizowaliśmy spotkania sieciujące dla młodych aktywistek klimatycznych, by budować ich wiedzę m.in. w zakresie skutecznego działania oraz radzenia sobie z dyskryminacją. Nasze działania wpisały się w Warszawską Kampanię Klimatyczną Ambasady Wielkiej Brytanii na rzecz COP26, której celem było wspieranie różnych grup społeczeństwa obywatelskiego w ich wysiłkach na rzecz jeszcze większego zaangażowania w działania na rzecz klimatu.

Paulina Sobiesiak-Penszko
Klimat się zmienia, a konsekwencje wzrostu temperatury dla życia na ziemi, w tym życia ludzi, zaczęły przynosić do nas coraz wyraźniej. Ludzie na całym świecie próbują przeciwdziałać się bieżącym skutkom i ryć pod fundamenty działań na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, które odpowiadają za rosnące zagrożenie katastrofą klimatyczną.

Angażując się w ruchy klimatyczne, protestując, działając w organizacjach społecznych i dyplomacji. W wielu krajach świata kobiety są liderkami tych działań, zarówno poprzez wybory indywidualne związane z oszczędzaniem energii czy żywności, jak i w ramach swojego zaangażowania społecznego czy działalności politycznej. Kobiety takie jak Christina Figueres są architektkami porozumienia paryskiego. Pierwszą kobietą na czele Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen ogłosiła Europejski Zielony Ład, którego podstawowym celem jest osiągnięcie przez Europę neutralności klimatycznej do 2050 roku. W 2018 roku 15-letnia szwajcarka Greta Thunberg stała się ikoną ruchu globalnego ruchu młodzieży na rzecz klimatu. W krajach, gdzie rządy kobiety, buduje się bardziej ambitna polityka klimatyczna.

RÓWNOŚĆ PŁCI A KLIMAT CZY TO KOBIEТЫ URATUJĄ NASZĄ PLANETĘ?

Dlaczego właśnie kobiety?

Aktywności kobiet w ruchu klimatycznym sprzyja zarówno ich postawa i świadomość, jak i ich sytuacja społeczna. Kobiety, które w największym stopniu przeobrażają się w ramach transformacji w stronę gospodarki niskoemisyjnej. Pracują w szkołach jako nauczycielki, działają w samorządach lokalnych, rozmaitych grupach nieformalnych, w kulturze i sztuce. Jak powiedziała jedna z aktywistek klimatycznych, z którymi współpracujemy przy okazji projektu "Kobiety dla klimatu" (zwłaszczonego wspólnie przez Instytut Spraw Publicznych i Fundację im. Heinricha Bolla w 2020 roku), kobiety – zabierając głos w debacie na temat walki o klimat – przekładają abstrakcyjne treści na konkretne działania. Wiele kobiecych grup, które powstało, składa się z osób, które mają niesamowitą skuteczność działania. Dzięki temu zmiana klimatu przestaje być abstrakcją. Staje się zaniechanym powietrzem, słońcem, problemem z uprawą ziemi, smokiem albo zabawianiem zwierząt w beskidzkiej wiosce. Jest równocześnie z zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi. To są konkrety (Aleksandra Jach).

Kobiety dla klimatu w Polsce

Mimo tego, że kobiety w Polsce nie odzwierciedlają jeszcze tak wyraźnie, jak to w wielu innych miejscach świata, katastrofalnych skutków zmiany klimatu, polski aktywizm klimatyczny w wielu miejscach także ma twarz kobiety.

Jak Polki motywują swoje zaangażowanie na rzecz klimatu?

To przede wszystkim strach i lęk o przyszłość swoją i następnych pokoleń, postępująca degradacja środowiska i utrata bioróżnorodności. Świadomość tego, co może przynieść katastrofa klimatyczna, jest jednocześnie źródłem stresu i lęku, ale i impulsem do działania, szukania rozwiązań oraz ludzi, którzy myślą podobnie i chcą coś razem zrobić na rzecz planety. Jednocześnie podejmowanej przez kobiety aktywności towarzyszy wiele trudności, które także wynikają m.in. z nierówności płci. Kobiętom trudno pogodzić aktywność społeczną z licznymi obowiązkami domowymi, w tym pracą opiekunką. Aktywność na rzecz klimatu bywa po prostu niezmierzona dla obojczy, a czas poświęcony na zaangażowanie przekłada się na ograniczenie czasu na zarabianie, przez nie na utrzymanie swoich rodzin. Borykają się z dyskryminacją i niekorzystnym traktowaniem przez mężczyzn, którzy dominują w obszarach kluczowych dla transformacji w stronę gospodarki niskoemisyjnej, jak energetyka. Dotyczy to wypełniania. Jak powiedziała nam jedna z naszych aktywistek, bardzo trudno jest to pogodzić z normalnym, współczesnym życiem, pracą, tym,

co nazywa się sukcesem czy powodzeniem. Bardzo łatwo jest wpisać w stan, w którym samemu się nie chce (Agata Orłowska). Dlatego tak istotne dla rozwoju kobiecego aktywizmu jest wsparcie na każdym poziomie – finansowym, organizacyjnym, ale także emocjonalnym. Treść umożliwić kobietom brać udział w procesach transformacji świata w kierunku neutralności klimatycznej na równych zasadach. Dzięki temu wszyscy będziemy mieli większe szanse w tej walce!

Zachęcamy Was do poznania historii aktywistek klimatycznych na stronie www.kobietydla klimatu.pl
.....
Paulina Sobiesiak-Penszko – doktor sociologii, absolwentka Instytutu Filologii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz studiów podyplomowych w Collegium Civitas poświęconych społecznej odpowiedzialności biznesu, kierowniczka Programu Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej, starsza analityczka w Instytucie Spraw Publicznych.
.....
Małgorzata Druciarek – kierowniczka Obserwatorium Równości Płci oraz starsza analityczka w Instytucie Spraw Publicznych. Ukończyła socjologię na Wydziale Nauk Politycznych i Socjologii Uniwersytetu w Gdańsku oraz na Wydziale Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Tematyce kobiet, klimatu i środowiska poświęcone było także przeprowadzone wspólnie z Fundacją im. Heinricha Boella badanie mieszkańek wsi. Skoncentrowaliśmy się w nim z jednej strony na kwestiach świadomości, postaw i wiedzy kobiet w obszarze ochrony klimatu i środowiska. Przyjrzeliliśmy się także ich zaangażowaniu w tych sferach i uwarunkowaniom tego zaangażowania zarówno z perspektywy indywidualnej, jak i systemowej. Wybór grupy docelowej

projektu nie był przypadkowy. Kobiety, jak pokazują międzynarodowe badania, przejawiają wyższy poziom wrażliwości i świadomości w kwestiach ekologicznych, dzięki czemu mogą się stawać motorem zmian w swoich środowiskach. Przykłady krajów na całym świecie pokazują także, że włączanie perspektywy kobiet w projektowanie polityk publicznych przekłada się na bardziej zrównoważone rozwiązania z punktu widzenia klimatu i środowiska. Dlatego tak istotne wydawało się nam rozpoznanie tego, jaką rolę z punktu widzenia działań na rzecz ochrony środowiska i klimatu odgrywają i potencjalnie mogą pełnić mieszkanki wsi, a także jakie bariery stoją na przeszkodzie ich aktywnemu włączeniu w transformację wsi i rolnictwa w kierunku zrównoważonym. Wyniki prac zostały opublikowane w raporcie autorstwa dr Pauliny Sobiesiak-Penszko [Kobiety. wieś. Klimat. Środowisko. W mozaice postaw, poglądów i działań.](#)

Świadomość, wiedza i postawy różnych grup wobec zmiany klimatu i ochrony środowiska i dekarbonizacji

Skuteczność transformacji do gospodarki niskoemisyjnej zależy nie tylko od podjęcia koniecznych zmian o charakterze systemowym, ale także od postaw i działań indywidualnych osób. W tym kontekście ważna jest świadomość społeczna przyczyn i konsekwencji zmiany klimatu, jak również gotowość mieszkańców i mieszanek poszczególnych krajów do

podejmowania działań na rzecz ograniczania globalnego ocieplenia. W Programie zajęliśmy się tematem postaw, wiedzy i opinii Polaków na te tematy, organizując wspólnie z dlpact oraz Open Society European Policy Institute debatę poświęconą rozumieniu i postrzeganiu zmian klimatu przez mieszkańców różnych krajów. Wspólnie z naszymi partnerami zastanawialiśmy się, co zrobić, by zwiększyć gotowość obywateli i obywaterek do aktywnego przeciwdziałania zmianie klimatu i zaakceptowania zmian, które nieuchronnie czekają nas w związku z dążeniem do neutralności klimatycznej.

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna - publikacje

- Paulina Sobiesiak-Penszko, [*Rolnictwo, klimat, środowisko. Wyzwania i działania z myślą o przyszłości*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, [*Kobiety. wieś. Klimat. Środowisko. W mozaice postaw, poglądów i działań*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Koziarek, [*Sektor metalowy wobec wyzwań klimatycznych*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, Irka Jazukiewicz (Fundacja WWF Polska), Karolina Baranowska i Anna Chomczyńska (Ośrodek

Działań Ekologicznych „Źródła”), Marzena Wichniarz (Rodzice dla Klimatu), Dominik Madej (Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, Ambasada Krakowian), Jan Wilkanowski (nauczyciel biologii i WF-u, Fundacja WWF Polska), Aleksandra Czetwertyńska (Centrum Cyfrowe), Gosia Małochleb (Fundacja Otwarty Plan), Johnny Dąbrowski (Młodzieżowy Strajk Klimatyczny), Alicja Pacewicz (Fundacja Szkoła z Klasą), Olga Gładykowska (Fundacja im. Stefana Batorego), [*Edukacja klimatyczna potrzebna od zaraz*](#)

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna - wydarzenia

- Debata online ["Przyszłość rolnictwa a ochrona klimatu. Jak wykorzystać szanse, które daje Europejski Zielony Ład"](#) z udziałem Macieja Golubiewskiego, szefa gabinetu Janusza Wojciechowskiego, Europejskiego Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Małgorzaty Bojańczyk, Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”, przedstawicieli rolników Marka Kałużyńskiego i Ewy Krasnodębskiej, dr hab. Jerzego Kozyry, IUNG-PIB w Puławach, dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Instytut Spraw Publicznych, 24 lutego.
- Webinarium ["Szczyt klimatyczny Bidena. Nowe otwarcie?"](#) z udziałem Brendana Guy, International Climate, Natural Resources Defense Council, Isabel Hilton, China Dialogue, Szymona Kardasia, Ośrodek Studiów Wschodnich, Aleksandra Śniegockiego, WiseEuropa, Agnieszki Lichnerowicz, Radio TOK FM, 23 kwietnia.
- Webinarium ["Zmiana klimatu w oczach Europejczyków i Amerykanów. Percepcja, wiedza, gotowość do działania"](#) z udziałem dr Jacka Kucharczyka, Instytut Spraw Publicznych, dr Heather Grabbe, Open Society European Policy Institute, dr Jana Eichhorna, think tank dI part, Antoniego Bielewicz, Europejska Fundacja Klimatyczna, oddział w Polsce, Agaty Kuźmińskiej, Instytut Zielonej Przyszłości, dr Adriana Wójcika, Instytut Psychologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Rafała Żaka, wykładowcy Szkoły Ekopoetyki oraz ekspertki ISP dr Paulina Sobiesiak-Penszko, 20 maja.

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Dziennik Gazeta Prawna „Zielony zwrot potrzebny od zaraz”
<https://serwisy.gazetaprawna.pl/ekologia/artykuly/8305011,polska-polityka-energetyczna-zielony-zwrot.html>
- Onet.pl, "Zachowawczo, mało ambitnie i nijako". Ekspert od klimatu komentuje wystąpienie premiera na COP26”
<https://wiadomosci.onet.pl/nauka/zachowawczo-malo-ambitnie-i-nijako-ekspert-od-klimatu-komentuje-wystapienie-premiera/kv3qdrk>
- Interia. Zielona.pl “Ekspert i aktywiści krytycznie o wystąpieniu premiera w Glasgow. "Brakuje czytelnej wizji polskiego rządu" <https://zielona.interia.pl/polityka-klimatyczna/news-ekspert-i-aktywisci-krytycznie-o-wystapieniu-premiera-w-gla.nId.5618417>
- Wyborcza.pl, Reakcje na COP26 w Glasgow. "To katastrofa klimatyczna, a nie dyplomatyczna układanka" <https://wyborcza.pl/7,177851,27804001,reakcje-na-cop26-w-glasgow-to-katastrofa-klimatyczna-a-nie.html>
- Dziennik Łódzki, “Szczyt w Glasgow, konferencja, która nie zadowoliła nikogo”
<https://dzienniklodzki.pl/tag/glasgow>
- Interia.Zielona.pl “Wybory w Niemczech wygrał klimat”
<https://zielona.interia.pl/polityka-klimatyczna/news-wybory-w-niemczech-wygral-klimat-komentarze.nId.5508166>
- “Kaczyński: "trzeba zrobić coś z klimatem". Co robi świat? [OPINIA]”,
<https://wiadomosci.wp.pl/kaczynski-trzeba-zrobic-cos-z-klimatem-co-robi-swiat-opinia-6705750823930848a>

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna - partnerzy

- European Climate Foundation
- Purpose Foundation
- Heinrich Böll Stiftung
- Open Society Policy Institute

Edukacja Cyfrowa

Tematy

- Edukacja zdalna i cyfrowa
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli i nauczycielek

W 2021 roku podjęliśmy refleksję nad przyszłością edukacji po pandemii i nad możliwością wykorzystania „pandemicznego szoku” do naprawy systemu kształcenia i zmiany sposobu postrzegania szkoły angażując się w działania Sieci Organizacji Społecznych dla Edukacji (<https://sosdlaedukacji.pl/o-nas/>). W tym kontekście nasi eksperci byli zaangażowani m.in. w prace grup roboczych, wypracowywanie rekomendacji i rozwiązań związanych z cyfryzacją edukacji i wykorzystujących doświadczenia edukacji zdalnej do zmian w polskiej szkole, w której nauczanie stacjonarne nie będzie przeciwstawiane edukacji zdalnej, ale czerpać będzie się z obu tych form z jak największą korzyścią dla uczniów i ich zaangażowania w proces kształcenia. Punktem wyjścia do dyskusji o zmianach w polskiej edukacji uczyniliśmy doświadczenia i ciekawe rozwiązania zagraniczne wypracowane zarówno na poziomie krajowym, jak i przez konkretne szkoły w okresie edukacji zdalnej.

W 2021 roku kontynuowaliśmy także realizację projektu „Lekcja:Enter” dotyczącego podnoszenia kompetencji cyfrowych nauczycieli. W jego ramach zespół ISP był odpowiedzialny za dalsze prowadzenie badania kompetencji cyfrowych nauczycieli przystępujących do projektu, bieżącą ewaluację działań szkoleniowych kierowanych do różnych grup nauczycieli oraz ocenę efektów wsparcia udzielanego nauczycielom w trakcie projektu.

ISP prowadził także działania sieciujące polegające m.in. na organizacji wizyt studyjnych dla uczestników projektu, mających stanowić inspirację dla nauczycieli i dyrektorów do wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w codziennej pracy dydaktycznej oraz spotkania ponadregionalne służące tworzeniu Planu Trwałości Projektu. Przeprowadzono także II edycję konkursu dobrych praktyk dotyczących wykorzystania technologii w nauczaniu oraz wdrażania przez szkoły rozwiązań instytucjonalnych związanych z technologiami.

Edukacja cyfrowa – publikacje

Edukacja cyfrowa. W poszukiwaniu nowego modelu kształcenia

Szkoła XXI wieku. Edukacja wobec wyzwań współczesności

- Paulina Sobiesiak-Penszko, Aleksandra Czetwertyńska, [*Edukacja cyfrowa. W poszukiwaniu nowego modelu kształcenia*](#)
- Filip Pazderski, Paulina Sobiesiak-Penszko, Alicja Pacewicz, [*Szkoła XXI wieku. Edukacja wobec wyzwań współczesności*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, [*Edukacja cyfrowa w szkołach. Umiejętności. Metodyka. Postawy nauczycieli i nauczycielek.*](#)

Edukacja cyfrowa – wydarzenia

Jak wykorzystywać
potencjał i mocne strony
w motywowaniu ucznia

Webinarium dla nauczycieli
Środa, 17 marca, godz. 16:00-18:00

Fundacja Lekcja:Enter
głosnauczycielski

- Debata online [**"Dalej niż zdalne. Przyszłość edukacji po pandemii"**](#) z udziałem dr Pauliny Sobiesiak-Penszko, 8 czerwca.
- Wizyta studyjna w ramach projektu "Lekcja:Enter", 21 czerwca
- Wizyta studyjna w ramach projektu "Lekcja:Enter", 28 października
- Wizyta studyjna w ramach projektu "Lekcja:Enter", 23 listopada
- Spotkanie ponadregionalne, Transformacja cyfrowa szkół w moim regionie. Co dalej? (woj. łódzkie, małopolskie, opolskie, śląskie oraz świętokrzyskie), Lekcja:Enter, 18 maja

- Spotkanie ponadregionalne, Transformacja cyfrowa szkół w moim regionie. Co dalej? (woj. dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, zachodnio-pomorskie oraz wielkopolskie), Lekcja:Enter, 25 maja
- Spotkanie ponadregionalne, Transformacja cyfrowa szkół w moim regionie. Co dalej? (woj. podlaskie, lubelskie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, zachodnio-pomorskie), Lekcja:Enter, 27 października

Edukacja cyfrowa – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- NOiZZ, Wkurza cię czarnkizacja edukacji? Akcja społeczna Wolna Szkoła jest dla ciebie i rusza już teraz, <https://noizz.pl/spoleczenstwo/akcja-wolna-szkola-sprzeciwia-sie-reformie-edukacja-ministra-czarnka/kysmx70>

Edukacja cyfrowa – partnerzy

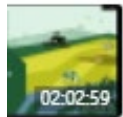
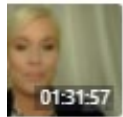
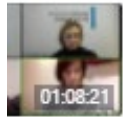

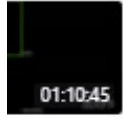
- Fundacja Orange
- Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego
- Coalition for Digital Skills and Jobs (European Commission)
- Szerokie Porozumienie na rzecz Umiejętności Cyfrowych
- Sieć Organizacji Społecznych dla Edukacji

Dział publikacji

W roku 2021 Instytut Spraw Publicznych upowszechniał wyniki swoich badań w książkach i raportach. Wydaliśmy 30 publikacji – w większości w wersji elektronicznej. Lista publikacji ISP została wyszczególniona w rozdziałach poświęconych pracy poszczególnych programów Instytutu.

Obok koordynacji produkcji raportów, książek i analiz, dział publikacji ISP w 2021 roku koncentrował się głównie na zapewnieniu wysokiej jakości standardów technicznych prowadzenia debat, seminariów i konferencji on-line. Dzięki wykorzystaniu platformy Zoom i oferowanych przez nią możliwości, Instytut prowadził zaplanowane spotkania z zaproszonymi gośćmi, dodatkowo transmitując je na ogólnodostępnym kanale facebook.com/InstytutSprawPublicznychISP.

		Data dodania	Wyświetlone minuty ↓
	Przyszłość rolnictwa a ochrona... Instytut Spraw Publicznych	24.02.2021 10:59 Instytut Spraw Publicznych	6904
	Prawa reprodukcyjne kobiet w Unii... Instytut Spraw Publicznych	17.11.2021 17:01 Instytut Spraw Publicznych	6762
	Gorąca zima na wschodzie. Co... Instytut Spraw Publicznych	4.02.2021 15:59 Instytut Spraw Publicznych	5664
	Dalej niż zdalne. Przyszłość... Instytut Spraw Publicznych	8.06.2021 16:01 Instytut Spraw Publicznych	3906
	Polacy i Niemcy we wspólnej... Instytut Spraw Publicznych	25.05.2021 10:00 Instytut Spraw Publicznych	2524
	Granica Polski, granica Unii... Instytut Spraw Publicznych	9.09.2021 16:00 Instytut Spraw Publicznych	2210

Korzystając z materiałów pozyskanych w trakcie spotkań online, przygotowano również krótkie filmy prezentujące w nowoczesnej formie kluczowe, najważniejsze elementy prowadzonych debat. Przygotowane materiały publikowane były na internetowych kanałach ISP - youtube.com/ISPTThinkTank oraz facebook.com/InstytutSprawPublicznychISP.

W 2021 roku materiały wideo Instytutu były otwierane 55 000 razy, notując łącznie 1750 godzin wyświetlania.

Spis Projektów ISP realizowanych w roku 2021

„Indeks poziomu rozwoju i stabilności organizacji obywatelskich - CSO Sustainability Index” (2019-2020)

Koordynator projektu/ekspert: Filip Pazderski

ISP od 2004 roku bada ocenę kondycji organizacji obywatelskich w Polsce, zgodnie z metodologią Indeksu Stabilności (CSO Sustainability Index) – międzynarodowego, corocznego badania, koordynowanego przez United States Agency for International Development (USAID). W trakcie panelu dyskusyjnego eksperci oraz ekspertki oceniają poziom rozwoju i stabilność trzeciego sektora uwzględniając siedem wymiarów: otoczenie prawne, zdolności organizacyjne, kondycję finansową, rzecznictwo, świadczone usługi, infrastrukturę i wizerunek społeczny. Wyniki publikowane są w książkowym raporcie dotyczącym sytuacji w całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej oraz na stronach USAID. Na początku 2021 roku zorganizowaliśmy panel ekspercki, którego wyniki, uzupełnione o dane pochodzące z innych badań i analiz, zostały przedstawione w raporcie dotyczącym stabilności sektora pozarządowego w Polsce w poprzednim roku. Wnioski dotyczące Polski zostały wykorzystane w działaniach upowszechniających oraz do włączenia się w debatę w środowisku organizacji społecznych i wspierających je instytucji publicznych nad obecnymi zagrożeniami oraz możliwymi kierunkami dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Pod koniec roku zaczęły się również prace nad kolejną edycją Indeksu Stabilności, dotyczącą sytuacji w 2021 roku.

Okres realizacji: listopad 2020 – grudzień 2021 (edycja 2020); styczeń 2022 – grudzień 2022 (edycja 2021).

Źródło finansowania: United States Agency for International Development (USAID)/FHI 360.

“History of optimism: Civil society shaping the positive future”

Kierownik projektu/ekspert: Filip Pazderski

W 1989 roku w Polsce udało się rzecz jeszcze rok wcześniej niewyobrażalna. Jako pierwsze państwo z tzw. bloku komunistycznego zaczęliśmy się wydostawać spod kontroli Związku Radzieckiego. W sposób pokojowy osiągnięte zostało porozumienie między opozycją i partią

rzządzając przy Okrągłym Stole, odbyły się (częściowo) wolne wybory parlamentarne, a w ich rezultacie powstał opozycyjny rząd. To wszystko nie wydarzyło się samo. W sprzyjających okolicznościach geopolitycznych doprowadziła do tego aktywność tysięcy Polek i Polaków, czerpiących energię do działania z „karnawału Solidarności” lat 1980-81. Analogiczne wydarzenia miały potem miejsce w kolejnych państwach Europy Środkowo-Wschodniej, spotykając się z entuzjastycznymi reakcjami, a często również wsparciem ze strony społeczeństwa obywatelskiego w poszczególnych krajach Europy Zachodniej. W projekcie realizowanym w partnerstwie z organizacjami Nyt Europa (Dania), MitOst e.V. (Niemcy) i European Civic Forum (Francja), staramy się wrócić do emocji tamtych dni. Zastanawiamy się nad rolą społeczeństwa obywatelskiego w zmianie często, wydawałoby się, niezmiennej rzeczywistości społeczno-politycznej. Zadajemy też pytanie, jak pozytywne doświadczenia z tamtego okresu przekuć teraz w działania przyczyniające się do wzmocnienia demokracji oraz dalszej integracji w Europie. Wypracowaniu takich wniosków ma służyć zaplanowana w projekcie seria spotkań o charakterze dyskusyjnym zorganizowanych w każdym z uwzględnionych państw i poruszających aktualnie ważne tematy związane z funkcjonowaniem demokracji i Europy. Zaplanowano również kilka konferencji, których tematykę ułożono chronologicznie tak, by rozpoczęły się od refleksji nad znaczeniem oraz spuścizną wydarzeń 1989 roku i przechodząc przez debatę o aktualnym stanie demokracji, pozwoliły na podsumowanie wszystkich działań wydarzeniem skierowanym na poszukiwanie rozwiązań na przyszłość. Podczas tej imprezy wieńczącej wszystkie działania pochylimy się zarówno nad wyzwaniem dotyczącym funkcjonowania demokracji w Europie, jak i dalszego procesu rozszerzenia Unii Europejskiej. We wszystkich dyskusjach kluczowym będzie pytanie o rolę, jaką może i powinno odegrać społeczeństwo obywatelskie. Wyniki naszej pracy będziemy również upowszechniać w publikacjach broszurowych oraz za pomocą różnych materiałów służących komunikacji w mediach społecznościowych (np. w serii podcastów czy w krótkich filmach). Partnerami projektu są organizacje Nyt Europa (Dania), MitOst e.V. (Niemcy) i European Civic Forum (Francja).

Okres realizacji: wrzesień 2019 – czerwiec 2021

Źródło finansowania: Komisja Europejska, program „Europa dla Obywateli”

„Wpływ pandemii COVID-19 na organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Europie i korzystanie przez nie z praw podstawowych”

Główny ekspert i badacz z ramienia ISP: Filip Pazderski

W drugiej połowie 2021 roku przeprowadziliśmy badanie dotyczące tego, jaki wpływ pandemia COVID-19 oraz specjalne mechanizmy prawne przyjęte w odpowiedzi na nią wywarły na funkcjonowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz ich możliwość korzystania z podstawowych praw i wolności. Obejmowało ono sytuację we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Potem, wspólnie z ekspertami i ekspertkami z różnych części Europy, pracowaliśmy nad rozwiązaniami, które pozwolą wesprzeć organizacje w ich codziennej aktywności. Praca została wykonana na zlecenie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w partnerstwie z European Civic Forum, Civil Society Europe, European Center for Not-for-Profit Law. Wyniki tej pracy będą następnie upowszechniane w kolejnych miesiącach w różnych gremiach europejskich w celu wywarcia wpływu na formułowanie polityk publicznych wspierających organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Okres realizacji: lipiec – grudzień 2021

Źródło finansowania: Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

“Resilience through Democratic Education (REDE)”

Kierownik projektu/ekspert: Filip Pazderski

Wydarzenia ostatnich lat, znajdujące również potwierdzenie w badaniach własnych Instytutu, pokazują, z jak dużymi deficytami w aktywności i świadomości obywatelskiej zmagamy się ciągle w Polsce. Coraz więcej mówi się w związku z tym o potrzebie podjęcia większych wysiłków skierowanych na udoskonalenie i upowszechnienie edukacji obywatelskiej w kraju. Dzięki współpracy z Radą Europy i Komisją Europejską oraz partnerami z Austrii i Francji chcieliśmy przyczynić się do tych działań, kontynuując jednocześnie wcześniejsze prace Instytutu związane z rozwojem nieformalnej edukacji obywatelskiej. W tym dwuletnim projekcie poddaliśmy analizie programy nauczania pracowników socjalnych i młodzieżowych, pod kątem możliwości kształtowania za ich pomocą kompetencji pomagających w późniejszym prowadzeniu edukacji na rzecz upowszechnienia praw człowieka i demokracji oraz przeciwdziałania radykalizacji społecznej i służącej zmniejszeniu podatności na dezinformację. Zajęliśmy się również identyfikacją innowacyjnych metod edukacyjno-szkoleniowych, przeznaczonych na osiągnięcie tych samych celów, a w oparciu o zgromadzony materiał opracowaliśmy i wdrożyliśmy własny program szkoleniowy oraz wspierający jego realizację poradnik. Wyniki tej pracy promowaliśmy za pomocą kanałów komunikacyjnych wszystkich partnerów zaangażowanych w omawiane działania (w tym Rady Europy) oraz podczas spotkań i konferencji w Polsce oraz w Europie.

Okres realizacji: lipiec 2020 – listopad 2021

Źródło finansowania: Rada Europy, w ramach programu realizowanego wspólnie z Unią Europejską - Democratic and Inclusive School Culture in Operation (DISCO).

“Visual mapping and network analysis of civic education in Europe” [Mapowanie podmiotów zaangażowanych w edukację obywatelską w Polsce i Europie]

Ekspert i koordynator: Filip Pazderski

We współpracy z ogólnoeuropejską organizacją The CIVICS Innovation Hub (<https://thecivics.eu/>), założoną przez osoby związane z siecią NECE (Networking European Civic Education), zgromadziliśmy materiał, który pozwolił odpowiedzieć na pytania: Jakiego rodzaju podmioty prowadzą w Polsce edukacji obywatelską, zarówno w jej poza-formalnej, jak i nieformalnej wersji? Na jakich tematach i grupach społecznych się skupiają? W jakim stopniu i w jaki sposób ze sobą współpracują? Czego potrzebują, by odpowiedzieć w możliwie innowacyjny oraz efektywny sposób na wyzwania, przed którymi stoją obywatele i obywatelki Europy? ISP był w szczególności odpowiedzialny za wsparcie działań związanych z mapowaniem podmiotów prowadzących edukację obywatelską w Polsce. Uzyskane w ten sposób informacje razem z danymi z 20 innych krajów Europy opublikowano w formie interaktywnej mapy przedstawiającej interesariuszy w poszczególnych państwach oraz ich wzajemne powiązania.

Okres realizacji: wrzesień –grudzień 2021

Źródło finansowania: The CIVICS Innovation Hub

„Wiedza i kompetencje kluczem do efektywnego udziału w procesie stanowienia prawa”

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Eksperci: Małgorzata Koziarek, Aleksandra Kobylińska, Filip Pazderski

Celem projektu było podniesienie kompetencji eksperckich przedstawicieli związków zawodowych oraz organizacji pozarządowych w Polsce w zakresie efektywnego udziału w

procesach stanowienia prawa a w szczególności prawa pracy. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany w tych środowiskach brak odpowiednich podstaw teoretycznych oraz kompetencji praktycznych koniecznych do aktywnego i skutecznego udziału i wpływu na procesy stanowienia prawa (przede wszystkim brak znajomości prawa pracy i ustawy o związkach zawodowych, brak wiedzy na temat możliwości i form udziału w stanowieniu prawa, brak odpowiednich kompetencji miękkich, takich jak komunikacja, negocjacje). W ramach projektu został przygotowany podręcznik, oraz opracowany e-samouczek dostępny on-line w celu szerszego rozpowszechniania wiedzy na temat możliwości i form udziału w procesach stanowienia prawa. Działania te zostały poprzedzone cyklem szkoleń realizowanych przez lidera projektu: OPZZ Konfederację Pracy w ramach I fazy projektu.

Okres realizacji (faza II): wrzesień 2020 – marzec 2021

Źródło finansowania: Unia Europejska (Europejski Fundusz Społeczny) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój

“Public opinion research on the selected municipalities citizens’ attitudes toward relevant national issues, municipal government responsiveness, management of the COVID-19 pandemic, and efforts to include citizens in decision-making”

Kierownik projektu/ekspert: Filip Pazderski

Badanie ilościowe zrealizowane na reprezentatywnych próbach mieszkańców 5 dużych miast w Polsce, poświęcone metodom włączania mieszkańców w procesy decyzyjne oraz towarzyszącym temu działaniom komunikacyjnym władz samorządowych z mieszkańcami. W jego ramach pochylił się również nad tym, jak te działania oceniają sami mieszkańcy, skąd czerpią wiedzę o wydarzeniach w ich mieście oraz na jakich obszarach polityk publicznych najbardziej im zależy. Wyniki badania zrealizowanego w Polsce dzięki współpracy z National Democratic Institute (NDI) można porównać z danymi pochodzącymi z pozostałych krajów wyszehradzkich. Wypracowane w ten sposób wnioski posłużą NDI do pracy z władzami poszczególnych miast nad strategiami i metodami ich komunikacji z mieszkańcami. Natomiast eksperci ISP będą je upowszechniać w mediach oraz na debatach i konferencjach.

Okres realizacji: marzec – maj 2021

Źródło finansowania: The National Democratic Institute (NDI).

“Strategie współpracy i włączania osób narażonych na dyskryminację i wykluczenie”

Koordynator: Filip Pazderski

Eksperti: Filip Pazderski, Aleksandra Kobylńska

We współpracy z Żydowskim Stowarzyszeniem Czulent przeprowadziliśmy też badanie, którego celem było poznanie stanu oraz identyfikacja dobrych praktyk z zakresu włączania organizacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców i cudzożemek w procesy decyzyjne przez władze samorządowe. Wykorzystaliśmy do tego odrębne ankiety skierowane do osób odpowiedzialnych za dialog społeczny oraz działania dotyczące przeciwdziałaniu dyskryminacji w poszczególnych urzędach miejskich, jak również do osób z mniejszości narodowych, etnicznych lub z doświadczeniem migracyjnym należących do lokalnych ciał dialogu obywatelskiego. Uzyskaną w ten sposób wiedzę uzupełniliśmy w trakcie wywiadów pogłębionych z osobami pełniącymi funkcje Pełnomocników/Pełnomocniczek, w których kompetencjach znajdują się działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych, migrantów, polityki

równościowej lub przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na pochodzenie narodowe i etniczne. Poznane w ten sposób praktyki i doświadczenia będą potem podstawą do opracowania przez naszych partnerów poradnika, promującego je jako ciekawe rozwiązania i rekomendującego do zastosowania w innych miastach naszego kraju.

Okres realizacji: lipiec – grudzień 2021

Źródło finansowania: Żydowskie Stowarzyszenie Czulent / Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy

„Aktorzy, obszary, sposoby – komunikacja polsko-niemiecka: ze sobą i o sobie”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Łada, Małgorzata Kopka-Piątek

Koordynator projektu: Paulina Piwowarczyk

Eksperci: prof. UW dr hab. Waldemar Czachur, dr. Indira Dupuis, dr Agnieszka Łada, prof. dr hab. Beata Ociepka, dr Jacek Kucharczyk, PD Dr. Peter Oliver Loew, Paulina Piwowarczyk

W ubiegłych dziesięcioleciach przeprowadzono wiele badań wzajemnych i bilateralnych dyskursów medialnych i politycznych w kraju sąsiada. Nadal jednak brakowało analizy procesu komunikowania się oraz tworzenia się oddziałujących na siebie dyskursów krajowych/narodowych jako wyniku działania wielu aktorów posługujących się odmiennymi / różnymi instrumentami i stylami komunikowania. Projekt zadawał pytanie o to, jak Polacy i Niemcy komunikują o sobie i ze sobą na różnych płaszczyznach oraz jaki ma to wpływ na wzajemne postrzeganie i odwrotnie-jak postrzeganie ma wpływ na komunikację. Projekt, realizowany we współpracy z Deutsches Polen-Institut koncentrował się na analizie kilku wybranych obszarów tematycznych, które są kluczowe w komunikacji polsko-niemieckiej w ostatnich latach: integracji europejskiej, gospodarce oraz tematyce historycznej. Jednocześnie badaniu poddano wybrane okresy z ostatnich 30 lat polsko-niemieckiej współpracy.

Okres realizacji: czerwiec 2019- grudzień 2021 (przedłużony do września 2022)

Źródło finansowania: Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki

“The Power of Proximity - Local Case Studies for Europe”

Na zaproszenie Progressives Zentrum z Berlin ISP wziął udział w przygotowaniu podręcznika zbierającego przykłady skutecznych strategii politycznych w walce z populizmem i polaryzacją społeczną. Zebranie studiów przypadków z lokalnych społeczności w całej UE ma na celu przedstawienie osobistych historii postępowych liderów społecznych i polityków, pokazanie strategii przeciwdziałania destrukcyjnym praktykom politycznym oraz zbadanie udanych narracji na rzecz promowania polityki i przywództwa opartego na wartościach. Celem projektu było zebranie, uporządkowanie i podzielenie się indywidualnymi historiami sukcesów politycznych w celu wspólnego uczenia się. Takie transgraniczne, europejskie podejście odzwierciedla wspólną misję postępowych aktorów politycznych i podkreśla znaczenie poszukiwania ponadnarodowych synergii.

Okres realizacji: luty – marzec 2021

Źródło finansowania: Progressives Zentrum Berlin

„Barometr Polska-Niemcy 2021”

Koordinacja projektu: Małgorzata Kopka-Piątek
Autorzy: Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada-Konefał

Znaczenie relacji polsko-niemieckich odczuwalne jest w wielu wymiarach polityk krajowych i zagranicznych. Stały monitoring postaw społecznych wobec kraju sąsiada, jego społeczeństwa i elit politycznych pomaga we wzajemnym zrozumieniu jak i planowaniu dalszych wspólnych działań. Barometr Polska-Niemcy w roku 2021 w 30. rocznicę podpisania traktatu o dobrym sąsiedztwie dostarczył kolejnych istotnych danych. Uruchomiony w zeszłym roku interaktywny portal pozwala na atrakcyjną formę prezentacji wyników i dotarciu do jeszcze szerszych grup odbiorców.

Okres realizacji: grudzień 2020 – lipiec 2021

Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce i Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

„30 lat Trójkąta Weimarskiego – co dalej?”

Koordinacja projektu: Małgorzata Kopka-Piątek
Autorzy: Jacek Kucharczyk

W 30. rocznicę powołania współpracy polsko-niemiecko-francuskiej w ramach tzw. Trójkąta Weimarskiego poddaliśmy ocenie społecznej dokonania w dziedzinie współpracy naszych krajów. Trójkąt Weimarski często określa się projektem elit politycznych, bez większego zaangażowania. Na zlecenie przedstawicielstwa Fundacji Konrada Adenauera we Francji i we współpracy z Fundacją Genshagen z Niemiec przeprowadziliśmy badania opinii publicznej podsumowujące dotychczasowe osiągnięcia i porażki tego formatu jak i wyznaczające nowe obszary współdziałania w kontekście integracji europejskiej i znaczenia Unii w relacjach zewnętrznych. Raport z badań udostępniony został w językach: polskim, niemieckim, francuskim i dodatkowo angielskim i oraz zaprezentowany z udziałem decydentów, mediów i kręgów eksperckich.

Okres realizacji: maj – październik 2021

Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera we Francji

„Dokąd idziesz, Polsko – postawy społeczne Polek i Polaków wobec integracji europejskiej”

Koordinacja projektu: Małgorzata Kopka-Piątek
Autorzy: Jacek Kucharczyk, Joanna Fomina, Małgorzata Kopka-Piątek, Roch Dunin-Wąsowicz

Nawiązując do aktywności z zeszłego roku, w 2021 przeprowadziliśmy własne badania opinii publicznej nt. obecności tematu polexitu w świadomości społecznej, postaw wobec działań instytucji Unii Europejskiej wokół mechanizmu kontroli praworządności, postaw wobec dalszej przynależności Polski do struktur Unii. Dodatkowo przeprowadziliśmy analizę dyskursu, żeby prześledzić gdzie, jak często i w jakim kontekście pojawia się hasło ‘polexit’. Podobnie pomocna w zrozumieniu polskich procesów była analiza doświadczeń brytyjskich, na podstawie których chcemy prześledzić zakorzenienie i rozprzestrzenianie się opcji wyjścia z Unii, nawet bez wstępnych intencji osób posługujących się tym argumentem.

Okres realizacji: maj – październik 2021

Źródło finansowania: Fundacja im. Heinricha Bölla w Warszawie

“National Integration Evaluation Mechanism. Measuring and improving integration of beneficiaries of international protection”

Zespół projektu: Katarzyna Chimiak, Anna Górską, Ewa Kownacka, Kseniya Homel, Katarzyna Renaud, Katarzyna Banul

Eksperti: Mikołaj Pawlak, Piotr Kaźmierkiewicz, Filip Pazderski

Celem projektu było przygotowanie kluczowych obszarów integracji uchodźców w piętnastu krajach Unii oraz próba sprostania współczesnym wyzwaniom jakie niesie za sobą integracja migrantów przymusowych. Współcześnie sytuacje konfliktowe trwają coraz dłużej i średnio siedemnaście lat zajmuje zanim uchodźca uciekający przed wojną ma szansę powrotu do swojej ojczyzny. Z tego powodu integracja nowo przybyłych osób objętych międzynarodową ochroną stanowi natychmiastowe i poważne wyzwanie dla europejskich społeczeństw. Projekt NIEM opierał się mechanizmie ewaluacji polityk integracyjnych skierowanych do osób objętych ochroną międzynarodową powtarzanym co dwa lata, który ma na celu ukazanie luk w standardach integracyjnych, identyfikacji obiecujących praktyk i ewaluacji efektów zmian politycznych i legislacyjnych. Projekt osadzony był w kontekście zmian zachodzących obecnie w prawie dotyczącym udzielania ochrony międzynarodowej zarówno na poziomie państwowym jak i europejskim wywołanym tzw. kryzysem migracyjnym trwającym od 2015 roku.

Okres trwania: październik 2015 – wrzesień 2021

Źródło finansowania: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE oraz budżet państwa

„My o nas dla Was – Wiedza na rzecz organizacji migranckich”

Kierownik projektu: Katarzyna Chimiak

W kwietniu 2021 roku rozpoczęto realizację dwuletniego projektu badawczo-rzeczniczego, którego głównym celem jest wsparcie rozwoju działających w Polsce organizacji migranckich – tworzonych przez osoby z doświadczeniem migracji i prowadzących działalność na ich rzecz. W ramach projektu powstanie raport na temat aktualnej sytuacji tych organizacji, a także strategia włączania ich do głównego nurtu życia społecznego, która zostanie przetestowana w toku programów pilotażowych w wybranych miejscowościach. Jest to projekt partnerski, w który oprócz Instytutu Spraw Publicznych, pełniącego rolę lidera, zaangażowane są trzy fundacje założone i prowadzone przez kobiety-migrantki: Fundacja WOT (Warszawa), Fundacja Kobiety Wędrownie (Gdańsk) i Fundacja Kultury bez Granic (Warszawa).

Okres realizacji:

Źródło finansowania: Fundusze EOG

« Visegrad Countries National Integration Evaluation Mechanism 2020-2022 » (kontynuacja)

Zespół projektu: Katarzyna Chimiak, Anna Górską, Kseniya Homel

Celem projektu jest poprawa integracji osób z ochroną międzynarodową i ubiegających się o azyl w krajach Grupy Wyszehradzkiej. W ramach projektu prowadzona jest działalność rzecznicza i opracowywane są analizy porównawcze oparte na wynikach badań zrealizowanych w ramach powiązanego z projektem V4NIEM projektu NIEM. Partnerzy projektu Člověk v tísni (Czechy, lider projektu), Instytut Spraw Publicznych, Menedek (Węgry), Marginal (Słowacja).

Okres trwania: kwiecień 2020-luty 2022

Źródło finansowania: Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki

„Monitoring stosunków przemysłowych i restrukturyzacji”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: dr Jan Czarzasty, prof. Juliusz Gardawski, dr hab. Adam Mrozowicki, Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Barbara Surdykowska, dr Marta Trawinska, dr Marianna Zieleńska

Monitoring dialogu społecznego, warunków pracy i restrukturyzacji zorganizowany jest w dwóch obserwatoriach prowadzonych przez Eurofound: EurWork oraz Europejskim Centrum Monitorowania Zmian. Działania te polegają na dostarczaniu informacji w tym obszarze w postaci raportów opartych o ogólnoeuropejskie kwestionariusze rozsyłane do korespondentów Eurofound zlokalizowanych we wszystkich krajach UE. Krajowe raporty są następnie analizowane i konsolidowane na poziomie europejskim i wydawane w postaci analiz porównawczych. Głównym odbiorcą prowadzonych prac są instytucje europejskie (Komisja Europejska, Parlament Europejski) europejscy i krajowi partnerzy społeczny, eksperci i akademicy, a także szeroko pojęta opinia publiczna.

Okres realizacji: marzec 2021 – luty 2022, projekt odnawiany od 2002 roku

Źródło finansowania: Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy – Eurofound

“European, National and Transnational Industrial Relations: Visible and Invisible Hands in European and National Wage Setting - 'ENTIRE VIEW'”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: dr Jan Czarzasty, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Europa charakteryzuje się różnorodnością systemów rokowań zbiorowych, w których kluczową rolę odgrywają mechanizmy ustalania prac. Celem projektu było przeprowadzenie aktualnych badań ilościowych dotyczących charakterystyk rokowań zbiorowych we wszystkich krajach Unii Europejskiej i pogłębionych studiów przypadku w pięciu wybranych krajach UE. Instytut Spraw Publicznych odpowiedzialny był za koordynację i przeprowadzenie badań ilościowych w 10 krajach z regionu Europy Środkowowschodniej. Ponadto w kolejnych etapach projektu pogłębiony zostało przypadek Polski w ramach uzupełniającego jakościowego modułu. Lider projektu – Uniwersytet w Durham odpowiedzialny był za przeprowadzanie zaawansowanych analiz statystycznych w oparciu o dane ilościowe zebrane przez partnerów projektu.

Okres realizacji: luty 2018 – styczeń 2021

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

ARTUS-CEE „Articulation of the Trade Unions' Strategies on upward convergence of social standards in the enlarged European Union – voice of CEE countries”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti projektu: dr Jan Czarzasty, Barbara Surdykowska, Sławomir Adamczyk, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Eksperti współpracujący: prof. Guglielmo Meardi, prof. Juliusz Gardawski, prof. Oscar Molina, dr Salvo Meardi, dr Christophe Teissier, dr Michael Halpenny, dr Jens Arnholtz, dr Jan Drahoukoupil

Projekt dotyczy różnorodności strategii związków zawodowych w Europie w realizacji Europejskiego Modelu Społecznego. Jego celem jest artykulacja tej różnorodności ze szczególnym naciskiem na niedoreprezentowany do tej pory głos wschodnich związków zawodowych. Po rozszerzeniu Unii Europejskiej o kraje z Europy Środkowo-Wschodniej wyzwaniem było utworzenie spójnych standardów dialogu społecznego, które byłyby adekwatne do lokalnych kontekstów. Europejskie regulacje, struktury dialogu społecznego i mechanizmy konwergencji będące pochodną ustaleń między krajami Europy Zachodniej wchodzą w kolizję ze słabymi strukturami instytucjonalnymi i społecznymi (w obszarze polityki społecznej i stosunków przemysłowych) wśród nowych państw członkowskich. Zachowanie spójności regulacyjnej i rozwiązań dialogu społecznego (np. w ramach Europejskiego branżowego dialogu społecznego) stają w obliczu nieprzystających kontekstów, ale niejednokrotnie także rozbieżnych interesów. Widać także napięcie między wschodem i zachodem. Celem badania było zrozumienie i wydobywanie pełniejszej artykulacji strategii i interesów wschodnich związków zawodowych i przedstawienie ich w pełnym świetle w Europejskim dialogu społecznym. W 2020 roku zrealizowane zostało pogłębione badanie w Polsce, Litwie, Słowacji, Słowenii, Rumunii i Bułgarii, a jego wyniki skonfrontowane z perspektywą zachodnich związków zawodowych poprzez komentarze ze strony zaproszonych ekspertów. Wyniki tego międzynarodowego badania upowszechniane były w pierwszych miesiącach 2021 roku.

Okres realizacji: marzec 2019 – luty 2021

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“SPLIN – Fair working conditions: exploring the contribution of cooperation initiatives between Social Partners and Labour Inspection authorities”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Barbara Surdykowska, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Projekt koncentruje się na autonomicznych porozumieniach partnerów społecznych w zakresie ustalania warunków pracy jako rozwiązanie wychodzące naprzeciw problemowi fragmentaryzacji rynku pracy i prekaryzacji niektórych grup społecznych. W 2019 roku przeprowadziliśmy badanie inicjatyw podejmowanych w sektorze budowlanym i sektorze transportu morskiego, którego głównym przedmiotem była rola partnerów społecznych i roli inspekcji pracy w kształtowaniu warunków pracy w najbardziej zagrożonych segmentach rynku. Międzynarodowe badanie było realizowane w Austrii, Hiszpanii, Polsce oraz Finlandii. W 2020 roku powstał raport porównawczy obejmujący kraje partnerstwa oraz rozpoczęły się działania mające na celu upowszechnienie dobrych praktyk. Natomiast w pierwszych miesiącach 2021 roku miały miejsce działania upowszechniające rezultaty badania: konferencja końcowa i policy briefs.

Okres realizacji: marzec 2019 – luty 2021

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“INVOLVE - Involving social partners in dual VET governance: exploring the contribution of social partners in the design, renewal and implementation of dual VET”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Maciej Pańków, Małgorzata Koziarek, Dominik Owczarek

Partner stowarzyszony: Związek Nauczycielstwa Polskiego

W projekcie badamy rolę partnerów społecznych (organizacji pracodawców, związków zawodowych) w reformach dualnego systemu kształcenia zawodowego. Polska należy do krajów, w których w ostatnich latach wprowadzano zmiany w szkolnictwie zawodowym zmierzające do poprawy jego jakości poprzez lepsze przygotowanie absolwentów techników i szkół branżowych do wymogów nowoczesnego rynku pracy. Niezbędne do realizacji tego celu jest zacieśnianie współpracy placówek edukacyjnych z przedsiębiorstwami tak, aby umożliwić uczniom odbywanie praktyk zawodowych w rzeczywistym środowisku pracy. Zmiany takie może ułatwić dialog społeczny, którego w Polsce wciąż jest za mało. Dlatego po etapie badań, które poza naszym krajem obejmą również Hiszpanię, Grecję i Portugalię, prowadzone będą działania mające na celu zachęcenie partnerów społecznych do włączania się w dyskusje wokół reform szkolnictwa zawodowego oraz dostarczenie im potrzebnej do tego wiedzy. W projekt po polskiej stronie zaangażowany jest również, jako partner stowarzyszony, Związek Nauczycielstwa Polskiego. Dotychczas przeprowadzone zostało rozległe badanie z wykorzystaniem technik gabinetowych, którego efektem jest wewnętrzny raport krajowy, dyskutowany w trakcie spotkania partnerów projektowych w listopadzie 2020. W styczniu 2021 rozpoczęła się faza terenowa badania, obejmująca przeprowadzenie wywiadów z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w system edukacji zawodowej na różnych poziomach, a także studia przypadku obejmujące szkoły zawodowe o różnym profilu kształcenia. Produktem z obecnych działań był kolejny raport, którego publikacja nastąpi w pierwszej połowie 2022 roku.

Okres realizacji: maj 2020 – lipiec 2022

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Let Us Participate! Cross-border reorganisation and the future of employee involvement in corporate governance”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Danuta Pławecka

Procesy globalizacyjne zachodzące w światowej gospodarce w drugiej połowie ubiegłego stulecia radykalnie wpłynęły na zbiorowe stosunki pracy, osłabiając pozycję strony związkowej. Międzynarodowe korporacje, dążąc do redukcji kosztów działalności i poprawy pozycji konkurencyjnej, ulegają ciągłym przekształceniom ponad granicami państw, takimi jak relokacje, fuzje czy podziały. Zarządy nierzadko podejmują strategiczne dla przedsiębiorstw decyzje bez udziału przedstawicieli pracowników. Aby móc efektywnie włączać się w te procesy jako podmiot tego rodzaju przekształceń, strona pracownicza musi modyfikować swoje strategie działania. Konieczna jest transgraniczna współpraca reprezentantów pracowników, aktywne uczestnictwo w ciałach dialogu społecznego takich jak europejskie rady zakładowe oraz przedstawicielstwo pracowników w zarządzaniu, a także znajomość prawa międzynarodowego, w tym unijnego. Realizacji tych właśnie służyć będzie projekt *Let Us Participate!*, poza Polską realizowany również we Włoszech, Hiszpanii, Północnej Macedonii, Danii i Rumunii.

Okres realizacji: marzec 2020 – luty 2022

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Improving the equality and level of the representation of employees through organisational assimilation and the efficient use of the EWC instrument by parties interested in industrial relations”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Maciej Pańków, Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Podobnie jak *Let us participate!*, projekt koncentrował się na międzynarodowym aspekcie współpracy reprezentacji pracowniczej w warunkach współczesnej zglobalizowanej gospodarki. Jednocześnie zawężono przedmiot zainteresowania do jednej instytucji służącej rozwojowi dialogu społecznego w korporacjach międzynarodowych, jaką są europejskie rady zakładowe (ERZ). Działania skupiają się na promowaniu wiedzy na temat prawa europejskiego, specyfiki funkcjonowania rad i dobrych praktyk z nim związanych, a także na zachęcaniu partnerów społecznych do współpracy ponad granicami państwowymi. W projekcie uczestniczą instytucje badawcze z państw, które wstąpiły do Unii Europejskiej w 2004 roku bądź później (Rumunia, Polska, Bułgaria, Chorwacja) oraz jednego kraju kandydującego do wspólnoty (Północna Macedonia). Wśród licznych wydarzeń służących promowaniu wiedzy o ERZ, przeprowadzono wirtualną „wizytę studyjną”, polegającą na cyklu spotkań z przedstawicielami niemieckich związków zawodowych, w trakcie której uczestnicy projektu mieli okazję zapoznać się z przykładami dobrych praktyk w zakresie tworzenia i rozwijania ERZ za naszą zachodnią granicą. Efektem realizacji projektu w Polsce jest raport badawczy opracowany w języku polskim i angielskim, który ukazał się w wersji zarówno elektronicznej, jak i drukowanej.

Okres realizacji: marzec 2020 – listopad 2021

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Employee involvement in decision-making in times of crisis as a key to the effective organization of the company's work”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Ekspert: Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Głównym celem projektu jest zwiększenie zaangażowania i udziału pracowników sektora handlu i usług w krajach UE w procesach zarządzania zmianami w ich miejscach pracy, szczególnie tych związanych z dostosowaniem działalności firm do wymogów funkcjonowania w trakcie oraz po pandemii COVID-19, poprzez zapewnienie im wiedzy i narzędzi ułatwiających świadomy udział w procesach zarządzania zmianami. Liderem tego projektu jest FETICO – hiszpański związek zawodowy zrzeszający pracowników handlu, a rolą Programu Polityki Społecznej ISP będzie zaprojektowanie i koordynowanie działań badawczych prowadzonych przez partnerstwo, w tym opracowanie raportu porównawczego w oparciu o partnerskie analizy krajowe. Zastosowane zostaną metody ilościowe (ankieta wśród pracowników handlu) oraz jakościowe (pogłębione wywiady indywidualne z kluczowymi przedstawicielami partnerów społecznych i ekspertów) analizujące perspektywę pracowników i pracodawców. Oprócz publikacji badawczej planowana jest także akcja informacyjna prowadzona wśród pracowników handlu dotycząca praw pracowników w zakresie informacji i konsultacji w ich firmach. O ile pozwolą okoliczności wyniki projektu będą prezentowane podczas międzynarodowej konferencji podsumowującej projekt.

Okres realizacji: maj 2021 – kwiecień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“HEROS - Wielopoziomowa analiza interwencji partnerów społecznych w zakresie polityki bezpieczeństwa i higieny pracy w celu określenia skutecznych sposobów zapewnienia lepszej ochrony pracowników w miejscu pracy”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Ekspert: Dominik Owczarek, Maciej Pańków, dr Jan Czarzasty

W badaniu analizujemy interwencje partnerów społecznych mające na celu poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy w zawodach opiekuńczych w sektorze ochrony zdrowia i pomocy społecznej. W szczególności skupiamy się na tym, jak partnerzy społeczni w Niemczech, Włoszech, na Litwie, w Polsce, Szwecji i Wielkiej Brytanii koordynują interwencje na krajowym i europejskim poziomie sektorowym w celu zarządzania zagrożeniami dla zdrowia i bezpieczeństwa w sektorach szpitali i usług opiekuńczych. Cele badania będą realizowane poprzez następujące działania:

- gromadzenie danych wtórnych na podstawie przeglądu literatury na poziomie UE i krajowym (Europejskie Badanie Warunków Pracy, sektorowe systemy stosunków pracy i systemy reprezentacji BHP, układy zbiorowe 2020-2022, etc.)
- Wywiady pogłębione z sektorowymi partnerami społecznymi powiązanymi z unijnymi organizacjami partnerów społecznych i odpowiednimi podmiotami na poziomie krajowym (EU-OSHA, DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, sektorowi partnerzy społeczni UE w sektorze szpitali i usług socjalnych, krajowe związki zawodowe i organizacje pracodawców itp.)

Okres realizacji: wrzesień 2021 — sierpień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“IRSmart - Industrial Relations for Smart-Workers in Smart Cities”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Dominik Owczarek, Maciej Pańków,

Celem projektu jest analiza warunków pracy zdalnej i innych form pracy wykorzystujących nowe technologie w zdalnej komunikacji. W szczególności przedmiotem zainteresowania będzie zmiana warunków pracy w tych grupach jaka dokonała się w związku z pandemią COVID-19. Ważnym elementem projektu będzie także analiza wpływu dynamicznego rozwoju pracy zdalnej na funkcjonowanie miast (smart cities). Badanie obejmować będzie następujące kraje: Francję, Hiszpanię, Polskę, Rumunię i Włochy.

Okres realizacji: wrzesień 2021 — sierpień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“DIGIQUALPUB - Wpływ cyfryzacji na jakość miejsc pracy i dialog społeczny w usługach publicznych”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Dominik Owczarek, Maciej Pańków

Głównym celem projektu jest eksploracja stosunkowo nowych zjawisk, które w ostatnich latach upowszechniły się na rynku pracy, dodatkowo znacznie zyskując na popularności w czasach pandemii. Wiążą się one z coraz intensywniejszym stosowaniem rozwiązań cyfrowych w wykonywaniu obowiązków przez osoby zatrudnione. Będziemy analizować wpływ cyfryzacji pracy na jakość miejsc pracy i dialog społeczny. Projekt koncentruje się na wybranych zawodach w obrębie sektora usług publicznych w trzech obszarach (szpitale, samorząd lokalny i regionalny, energetyka). Wykorzystane będą różnorodne techniki badawcze, zarówno o charakterze jakościowym (wywiady, grupy fokusowe), jak i ilościowym (sondaż online wśród pracowników). Wyniki badania będą rozpowszechniane wśród partnerów społecznych oraz innych odbiorców zainteresowanych analizowaną problematyką poprzez publikację raportów krajowych, raportu porównawczego i policy papers, a także organizację wydarzeń – warsztatów krajowych i konferencji międzynarodowych w Brukseli – oraz wpisy w mediach społecznościowych.

Okres realizacji: październik 2021 – wrzesień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Don’t GIG Up. Never!”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Badanie jest kontynuacją realizowanego w latach 2018-2020 projektu „Don’t GIG Up!”. Jego celem jest poszerzenie wiedzy na temat platform cyfrowych obecnych na rynku pracy i praktyk odnoszących się do świadczenia pracy za ich pośrednictwem. Zamierzeniem projektu jest również zwiększenie świadomości na temat działań, które mogą być podjęte przez decydentów i partnerów społecznych, by lepiej chronić prawa pracowników platformowych, szczególnie w tych sektorach gospodarki platformowej, które dotąd pozostają na marginesie debaty publicznej. Z tego względu pominięte zostaną platformy funkcjonujące w branży transportowej i kurierskiej, które były już przedmiotem wielu badań, a uwaga zostanie skierowana na inne sektory wymagające wyższych kwalifikacji. Projekt będzie opierał się na działaniach badawczych realizowanych przez partnerów projektu w Estonii, Francji, Hiszpanii, Niemczech, Polsce, Szwecji i Włoszech i koordynowanych przez Fundację Giacomo Brodoliniego.

Okres realizacji: wrzesień 2021 — sierpień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

Dziennikarska Akademia Klimatyczna II

Kierowniczka projektu : dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Ekspercki: dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Katarzyna Renaud, Małgorzata Druciarek

Monitorowaliśmy międzynarodową politykę klimatyczną oraz wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu i kontynuowaliśmy spotkania z mediami poświęcone tym tematom. Zorganizowaliśmy cztery webinaria związane z ważnymi wydarzeniami mającymi wpływ na kształt międzynarodowej polityki klimatycznej. Podjęliśmy w nich zagadnienia obecności tematyki ochrony środowiska i zmian klimatu w programach wyborczych kandydatów na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych, nowej polityki klimatycznej Chin i ich wpływu na gospodarkę światową, w tym gospodarkę UE, wpływu niemieckiej prezydencji w UE na dynamikę planowania europejskiej polityki klimatycznej, modelom transformacji energetycznej i strategii odejścia od węgla w Polsce, przewidywanym rozstrzygnięciom nowych unijnych celów neutralności klimatycznej podczas szczytu Rady UE w grudniu 2020 oraz perspektywom realizacji unijnego Zielonego Ładu w kontekście pandemii. Spotkania miały na celu podniesienie jakości debaty publicznej w kwestiach klimatyczno-środowiskowych poprzez dostarczanie dziennikarzom bieżących i rzetelnych informacji.

Okres realizacji: czerwiec 2020 – czerwiec 2021

Źródło finansowania: Europejska Fundacja Klimatyczna

„Let’s Get Green”

Koordynatorka projektu: Małgorzata Koziarek

Ekspertki: Małgorzata Koziarek, dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Głównym celem projektu jest wsparcie zaangażowania pracowników w działania firm sektora metalowego i hutniczego na rzecz wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu (EZŁ). Przedstawiciele pracodawców i pracowników zostaną wyposażeni w niezbędną wiedzę umożliwiającą partycypacyjne wdrażanie EZŁ na poziomie przedsiębiorstwa, jak również otrzymają wsparcie w wypracowaniu strategicznego podejścia do zaangażowania pracowników w tego rodzaju działania. Liderem projektu jest Federacja Związków Zawodowych Metalowców i Hutników w Polsce. Rolą ekspertów ISP będzie rozpoznanie potrzeb szkoleniowych branży i opracowanie treści modułu e-learningowego, a także przygotowanie we współpracy z odbiorcami wytycznych wdrożeniowych EZŁ dla partnerów społecznych sektora w Chorwacji, Francji, Hiszpanii, Polski i Portugalii.

Okres realizacji: styczeń 2021 – grudzień 2022

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Kobiety dla klimatu”

Koordynatorka projektu: Małgorzata Kopka-Piątek

Ekspertki projektu: dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Druciarek, Agata Otrębska, Dagmara Kubik

Kobiety to grupa, która wyróżnia się w debacie klimatycznej. W wielu formalnych i nieformalnych grupach środowiskowych dziewczęta i młode kobiety stanowią nawet do 80% osób zaangażowanych. Celem projektu było wsparcie polskich aktywistek klimatycznych w ich wysiłkach na rzecz jeszcze większego zaangażowania w działania na rzecz klimatu. W ramach projektu przewidziano spotkania sieciujące dla aktywistek, umożliwiające wymianę doświadczeń, i dostarczające im niezbędnej wiedzy w zakresie m.in. radzenia sobie z dyskryminacją oraz skutecznego działania.

Okres realizacji: styczeń 2021 – marzec 2021

Źródło finansowania: Ambasada Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

“Zmiana klimatu a przyszłość rolnictwa”

Kierowniczka projektu: dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Zespół projektu: Katarzyna Renaud, Rafał Załęski, Małgorzata Druciarek

Rolnictwo wpływa na stan środowiska, globalne emisje i jednocześnie coraz mocniej odczuwa konsekwencje zmian klimatycznych. Globalne ocieplenie wpłynie nie tylko na to, jaką żywność można i gdzie wytwarzać, ale także na bezpieczeństwo żywnościowe wielu miejsc świata. Kierunek działania Europy nie podlega dyskusji. Pewne jest, że kolejne dekady skoncentrowane będą na transformacji gospodarek w kierunku niskoemisyjnym. Rolnictwo powinno być w centrum tego procesu. Tymczasem wciąż pozostaje na marginesie dyskusji o neutralności klimatycznej, stanie środowiska przyrodniczego, w tym bioróżnorodności. W ramach projektu zorganizowano debatę poświęconą przyszłości rolnictwa w kontekście polityki klimatycznej UE, w tym wspólnej polityki rolnej oraz planowanej transformacji wszystkich sektorów gospodarki do neutralności klimatycznej. Powstał także policy paper [*Rolnictwo, klimat, środowisko. Wyzwania i działania z myślą o przyszłości*](#) autorstwa dr Pauliny Sobiesiak-Penszko dotyczący rolnictwa, kwestii ochrony środowiska i zmiany klimatu.

Okres realizacji: styczeń-kwiecień 2021

Źródło finansowania: Europejska Fundacja Klimatyczna

„Kobiety wiejskie a klimat, środowisko i ekologia”

Koordynatorka projektu: Aleksandra Kobylińska, Katarzyna Renaud

Ekspertka projektu: dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Wyzwania klimatyczne, środowiskowe i ekologiczne są szczególnie newralgiczne z punktu widzenia obszarów wiejskich. Rolnicy i rolniczki z jednej strony przyczyniają się do zmiany klimatu i zanieczyszczenia środowiska, a z drugiej strony są ofiarami, które jako pierwsze odczuwają konsekwencje zachodzących zmian. Zanieczyszczenie środowiska, zanik różnorodności biologicznej wpływa również na funkcjonowanie i potencjał rozwoju całości obszarów wiejskich, w tym rozwój przedsiębiorczości, sektora turystyki i rekreacji. Ideą projektu było rozpoznanie świadomości i postaw kobiet zamieszkających na obszarach wiejskich w kwestiach związanych z ochroną środowiska, klimatem i ekologią. Interesowały nas zarówno postawy i ocena istniejących rozwiązań na rzecz ochrony środowiska i klimatu zawartych we Wspólnej Polityce Rolnej (zarówno tej obowiązującej, jak i przyszłej WPR), jak i wobec innych zagadnień związanych z ochroną środowiska i klimatu, takich jak gospodarka odpadami, ograniczanie konsumpcji czy odnawialne źródła energii. W ramach projektu zostały przeprowadzone reprezentatywne badania ilościowe mieszkanek wsi. Powstała także publikacja podsumowująca badania autorstwa dr Pauliny Sobiesiak-Penszko [*Kobiety. Wieś. Klimat. W mozaice postaw, poglądów i działań.*](#)

Okres realizacji: czerwiec – grudzień 2021

Źródło finansowania: Fundacja im. Heinricha Bolla

„Postrzeganie zmian klimatu. Perspektywa Polski, Europy i Stanów Zjednoczonych”

Koordynatorka projektu: Katarzyna Renaud

Ekspertka projektu: dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Coraz więcej Europejczyków i Amerykanów zdaje sobie sprawę, że klimat się ociepla, że działalność człowieka jest ważną przyczyną i że rozwój ten może mieć negatywny wpływ na życie na Ziemi. Wciąż jednak dużo jest do zrobienia. Nie wszystkie kraje są jednakowo zaangażowane w walkę z kryzysem klimatycznym. Także społeczne poparcie dla zmian zapobiegających katastrofie klimatycznej nie jest duże. Co Europejczycy i Amerykanie myślą o zmianach klimatu i ich wpływie na życie na Ziemi? Gdzie widzą źródło odpowiedzialności za ograniczenie zmian klimatycznych? Co robią lub planują zrobić w przyszłości, aby zmniejszyć swój wpływ na zmianę klimatu? Jakie działania i polityki uważają za najlepszą reakcję na redukcję emisji? Czy Polacy mają inne zdanie na ten temat niż inni Europejczycy i Amerykanie? To główne pytania, na które próbowaliśmy odpowiedzieć podczas debaty organizowanej w ramach projektu. Punktem wyjścia do dyskusji był porównawczy raport dla part oraz Open Society European Policy Institute poświęcony rozumieniu i postrzeganiu zmian klimatu przez mieszkańców różnych krajów, w tym Polski.

Okres realizacji: kwiecień – maj 2021

Źródło finansowania: Open Society European Policy Institute

„Co po węglu? Górnicy o zielonej transformacji, przyszłości i zmianie klimatu”

Koordynatorka projektu: Małgorzata Koziarek

Ekspertki: Małgorzata Koziarek, dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Filip Pazderski

Projekt poświęcony jest sytuacji górników ze Śląska i Wielkopolski. Realizując badania jakościowe i ilościowe, chcemy poznać perspektywę i opinie górników na temat odchodzenia od węgla, polityki klimatycznej i tego, jak prowadzony jest proces dekarbonizacji. Chcemy też dowiedzieć się więcej na temat ich planów na przyszłość, obaw i oczekiwań wobec władz w związku z wygaszaniem górnictwa. Istotne dla nas jest też, jak patrzą na zagrożenie katastrofą klimatyczną i ochronę klimatu, czy rozumieją z czego wynikają zachodzące zmiany związane z zieloną transformacją. Zebrany materiał posłuży nam nie tylko do opracowania publikacji, ale także zorganizowaniu kampanii medialnej, w której pokażemy twarze transformacji, opowiemy historie ludzi, którzy doświadczają zmian.

Okres realizacji: listopad 2021 - lipiec 2022

Źródło finansowania: Europejska Fundacja Klimatyczna

„SET THE TONE - Social Economy Tackling the unfair Treatment of wOmen iN Enterprises

Koordynatorka projektu: Małgorzata Kopka-Piątek

Ekspertki projektu: Małgorzata Druciarek, Małgorzata Kopka-Piątek

Celem projektu SET THE TONE jest wywarcie wpływu na sposób myślenia i codzienne zachowania pracodawców i pracowników w odniesieniu do stereotypów związanych z płcią, poprzez ich aktywne zaangażowanie jako pozytywnych kluczowych graczy w zapobieganiu i zgłaszaniu przypadków molestowania seksualnego. Projekt kierowany jest przede wszystkim do podmiotów ekonomii społecznej i obejmuje przeprowadzenie ogólnoeuropejskiego badania na temat świadomości pracownic i pracowników tychże podmiotów na temat stereotypów, przemocy, w tym przemocy seksualnej w miejscu pracy; zbudowanie sieci podmiotów aktywnie wspierających przeciwdziałanie i eliminowanie zjawiska przemocy seksualnej w miejscu pracy, a także przeprowadzenie szkoleń dla wybranych przedsiębiorstw.

Okres realizacji: grudzień 2020-listopad 2022

Źródło finansowania: Komisja Europejska

„Lekcja:ENTER”

Kierownik projektu: Danuta Pławecka

Ekspertki: dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Jacek Wojnarowski, Tomasz Łukawski, Filip Pazderski

Projekt "Lekcja:Enter" to projekt edukacji cyfrowej w Polsce skierowany do szkół. W trakcie 4-letniego projektu 75 000 nauczycieli zostanie przeszkolonych z zakresu wykorzystywania nowych technologii, e-zasobów i aktywizujących metod nauczania w edukacji dzieci i młodzieży. Szkoleniami są objęci nauczyciele ze wszystkich typów szkół, w tym 1/3 ze wsi i z małych miejscowości. Projekt obejmuje również badania i ewaluację prowadzonych działań oraz wymianę doświadczeń poprzez sieciowanie różnych instytucji i nauczycieli. Projekt realizowany jest wspólnie z Fundacją Orange (lider projektu) oraz Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Okres realizacji: kwiecień 2019– marzec 2023

Źródło finansowania: Centrum Projektów Polska Cyfrowa w ramach działania 3.1 „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, finansowanego ze środków Unii Europejskiej